

LOVSKO LETO 1962 – 1963

Sama ugotovitev, da smo od 31. marca v 1. april prešli iz starega lovskega leta v novo, za nas lovce ne bi bila zadovoljiva, če ne bi naredili ob tem še obračunov za staro leto in načrte za novo lovsko leto.

Kako in kaj ste delali v minulem letu, bodo pokazali vaši občni zbori in vaše blagajne, predvsem pa povedali vaši družinski gospodarji. Zato želim v tem članku povedati nekaj misli o delu za novo lovsko leto 1962/63.

Načelo samostojnosti lovskih družin smo prav gotovo uveljavili v zadnjih letih dokaj temeljito. Družine gospodarijo po načelih družbenega upravljanja, planirajo gojitev in odstrel, odločajo o finančnih planih, skratka: lovski kolektivi odločajo o vsej dejavnosti na svojem področju. Uspehi lovske organizacije so odvisni od dela vseh lovskih družin in so zato uspehi njihova zasluga. Slabo delo v lovskih družinah pa seveda rodi neuspehe in težave v vsej naši organizaciji.

Želim se dotakniti nekaj problemov, ki se zde, da so skupni vsem družinam in ki jih mora reševati vsa naša organizacija in ne samo posamezna lovska družina.

Vzgoja strokovnih kadrov in strokovno delo

Gotovo se vsi strinjamo s tem, da nikoli preveč ne znamo in da nam je tako članom kot tudi lovskim čuvajem potrebno še dokaj strokovnega znanja za pravilno izvajanje lova, predvsem znanje o gojitvi divjadi. V naši republici smo dosegli določeno stopnjo v gojitvi, vendar še zdaleč ne moremo trditi, da smo dosegli vse, kar želimo. Nismo še skoraj ničesar storili za intenzivno gojitev in tudi še nimamo strokovnih obdelav za takšno delo. Nekaj pomoči nam bo v tem pogledu nudil kataster oziroma bonitiranje, ki pa je komaj osnovni usmerjevalec in nič več. Naše znanje iz lovstva je komaj tolikšno, da za silo vzdržujemo z vsemi znanimi ukrepi počasno rast staleža ali pa samo sedanje stanje. Naši čuvaji v glavnem opravljajo nadzorno službo v loviščih v smislu boja proti lovskim tatvinam, redkeje nudijo minimalno pomoč pri prehrani in zaščiti divjadi. Zakaj? Verjetno zato, ker mnogo več tudi ne znajo. Teoretična podlaga je minimalna; največ znanja smo dobili na osnovi praktičnih izkušenj. Te pa so individualno različne in zato so tudi neenaka mnenja, zaključki in metode dela.

Teoretično, strokovno znanstveno delo je pri nas premalo razvito in premalo popularno. Še več! Naši lovci nimajo niti mnogo zaupanja vanj, vsaj doma ne. V določeni meri so upravičeni, saj uspehe znanstvenega dela premalo po-

pularno objavljamo in tudi lovci ne pričakujejo od takšnega dela praktičnih koristi. Takšno nezaupanje ni utemeljeno, saj bi to pomenilo stagnacijo, kar je tuje socialistični ureditvi. Na drugih področjih dajemo za takšna dela mnogo več sredstev in je zato razumljivo, da bomo morali v te namene na našem področju vlagati še več kot smo doslej in obenem biti potrpežljivi pri čakanju na rezultate. Pri strokovnem delu ne mislim toliko samo na raziskovalno znanstveno delo, marveč predvsem na zbiranje vseh znanih izkušenj in analiz in na praktične napotke in poučevanje lovcev predvsem v praktičnih, pa vendar strokovnih vprašanjih. S tem bi dosegli boljše in hitrejše uspehe pri gojitvi in tudi hitreje bi prešli k intenzivnejši gojitvi. Menim, da je to glede na današnji razvoj vsega gospodarskega in družbenega življenja nujno. Naj bom glede tega kratek in jasen. Mislim, da bi morali imeti v naši republici nek strokoven organ, ki bi bil sposoben dati takšno obliko in vsebino strokovne vzgoje, ki je lovcem potrebna za pravilno in uspešno gojitev in za pravično opravljanje lova. Ta strokovni organ bi moral imeti na voljo tudi vsa materialna sredstva za izvajanje praktičnega pouka (filmi, revije, lovišča ipd.). Lovske družine bi morale poiskati sredstva in načine, da bi čim več njihovih članov obiskovalo tečaje, ki bi lovce izobraževali in izpopolnjevali na vseh področjih. V vseh strokovnih zadevah naj bi se družine obračale na omenjeni strokovni organ (komisijo, inštitut in podobno); le-ta pa bi ji moral odgovarjati in strokovno pomagati. V našem glasilu bi morali stalno objavljati rezultate strokovnega in raziskovalnega dela, ki naj bi jih lovci koristno uporabljali pri gojitvi in urejanju lovišč.

Lovsko čuvajska služba je pri nas zelo šibka in kaže, kako hitro smo zadovoljni z majhnimi in pogosto navideznimi uspehi. Zakaj mislim tako? Število 69 poklicnih lovskih čuvajev na 430 lovišč kaže, da ima naša divjad le priložnostne skrbnike in ne poklicne varuhe, ki bi jim bila osnovna naloga skrb za lovišča in divjad. Vse bolj se kaže, kako smo lovci — člani preobremenjeni z drugim in ne nazadnje tudi družbenim delom, kar onemogoča, da čestokrat niti časa za lov, kaj šele za delo v loviščih. Poklicni čuvaji, ki jim nočem očitati neznanja, so se strokovno usposobili v praksi. Največ so se naučili od starih lovcev, tistih, ki so živeli v času, ko sta bila lov in lovska organizacija popolnoma drugačna, saj sta slonela na drugačnih družbenih načelih in imela tudi drugačno vsebino. Interesi bivših zakupnikov niso bili glede rentabilnosti lovišč ali lovskega turizma takšni, kot so današnji. Vse te spremembe zahtevajo seveda bistveno drugačne strokovne kvalitete

lovskih čuvajev. Že nekaj let ugotavljamo, da bi bile potrebne lovske šole, ki bi bile nekako na ravni gozdarskih tehnikomov ali gozdarskih nižjih in srednjih šol. Ostalo pa je vse le pri ugotovitvah. Zakaj? Ali ni zanimanja, ni potrebe ali je ta ugotovitev posledica teoretičnih razprav? Mislim, da ne! Poznam nekaj lovskih družin, ki iščejo lovske čuvaje, seveda takšne s strokovnim znanjem. Kakšna težava je danes dobiti na primer fazanerista ali lovskega referenta za službo pri ljudskih odborih in podobno. Zato potem ni čudno, če je delo v loviščih komaj amatersko in so tudi uspehi temu primerni. Poročila naših lovskih družin o gojitvi, o uspehih in podobno, so iz leta v leto enaka. Statistike so zelo šibke in nezanesljive in temu primerne tudi analize. To je razumljivo, saj družine nimajo strokovnjakov, ki bi s strokovno avtoriteto opravljali takšno delo. Posledice vsega tega so prakticistične metode pri gojitvi divjadi in pri gospodarjenju sploh. Upravni odbori bi morali imeti skrbno pripravljene programe na osnovi proučevanja stanja na terenu in izdelane konkretne predloge za bodoče delo, s čimer bi res odločali o načinu gospodarjenja. To gradivo bi morali pripraviti strokovno usposobljeni lovski čuvaji, ki znajo več kot samo zasledovati lovske tatove in opravljati najprimitivnejša fizična dela v loviščih. Brez takšnih predpriprav izgubljajo člani upravnih odborov čas z dolgimi razpravami in pogosto postanejo zaradi pomanjkljivih in netočnih podatkov le operativci in še to slabi. Tem slabostim se pridružujejo še večje težave, saj ni članov, niti strokovnih poklicnih lovcev, ki bi uresničili sklepe upravnih odborov. Zato menim, da je že skrajni čas, da pričnemo s kakršnokoli obliko šolanja poklicnih lovskih čuvajev gojiteljev. To nujno zahteva od naše organizacije stanje na terenu in potrebe, če hočemo z lovstvom napredovati.

Mislím, da ne moremo več odlašati z ureditvijo lovske čuvajske službe in da se ne moremo zadovoljiti z najprimitivnejšo obliko te službe, posebno ne s tako imenovano »pomožno« čuvajsko službo. Materialno stanje naših družin ni več tako šibko, da ne bi mogle z dobro voljo in boljšo organizacijo rešiti tega perečega vprašanja. Menim, da bi lovci-člani lažje opravljali nepomembna fizična dela v loviščih in delno celo pazniško službo, kot pa strokovna dela v loviščih. Zato je nujno, da dobimo čimprej in čim več strokovnih poklicnih lovcev, ki bodo skrbeli za napredek in smotrnejšo gojitev in s tem seveda dosegli tudi večji gospodarski uspeh.

Pogosto govorimo o nujni potrebi sodelovanja med gozdarji, kmetijci in lovci. Tovariši lovci, osebno sem prepričan, da bo ostalo vse pri lepih besedah, dokler se ne bomo o tem pogovarjali načelno, dokler ne bomo ustvarili na terenu pristno in dobro sodelovanje s profesionalci vseh teh dejavnosti. Ne vem, s kom

naj se pogovarja logar, tehnik, inženir, agronom, če nimamo svojih strokovnih predstavnikov v naših loviščih. Ali je dovolj, da se zastopniki lovskih organizacij pogovarjajo s predstavniki gozdarskih in agronomskih zbornic? Menim, da ne. Samo na terenu se lahko vzpostavi pravo sodelovanje (kolaboracija) med temi dejavnostmi in to seveda le po strokovnjakih, ki delajo na skupnem področju. Tako bodo začeli dejansko spoštovati skupne interese. Kako naj gozdar ali poljedelec (posebno na državnih posestvih), ki ni obenem lovec, sploh pozna našo problematiko, če ne pride k njemu lovski strokovnjak, ki mu bo to razložil? Ali moremo zameriti nepoučenemu, če dela škodo iz neznanja? Prav gotovo ne! In kaj smo storili, da bi poučili vse te, ki nam lahko koristijo ali škodujejo, o koristi divjadi, o potrebi biološkega ravnotežja, o koristi lovstva za družbo itd. Dosedaj, priznajmo, prav malo.

Že dalj časa govorimo o vzornih loviščih, kjer naj bi se vzgajali poklicni čuvaji in tudi mi lovci, posebno še mladina. Toda teh lovišč nimamo. Zato pozdravljam sklep upravnega odbora Lovske zveze Slovenije, da mora Uprava gojitvenih lovišč napraviti iz teh pravo praktično šolo za vzgojo kadrov. Brez dobrih strokovnih kadrov lovstvo ne more naprej. Prav na vseh področjih daje naša družba velika sredstva in posveča vso skrb ravno vzgoji kadrov. Mi lovci pa počivamo ob globoki zavesti, da smo strokovno usposobljeni za pravilno gojitev in gospodarjenje v loviščih. Čutim, da prihaja čas, ko se naša lovišča zmanjšujejo, ko postajajo življenjski pogoji za našo divjad vse težji in da ta čas zahteva temeljitih sprememb v našem delu, da bomo resnično opravili vse naloge, ki so pred nami.

Morda sem nekoliko preširoko govoril o tem problemu. Vendar menim, da prav ta zahteva temeljitega razmišljanja in še temeljitejših ukrepov tako pri vzgoji lovcev kakor tudi pri vseh drugih izven lovskih vrst, zlasti mladine.

Dosti je bilo že napisanega, še več pa govorenega o obliki in delu naše organizacije. Zato še o tem nekaj misli.

Naša organizacija je prehodila v preteklosti dokaj častno in uspešno pot. Slonela je na načelih naše družbene ureditve in morda v določenih obdobjih celo zelo srečno izbirala hitrejši tempo kot druge dejavnosti. Doživljala pa je seveda tudi krize, ki na srečo niso bile tako usodne kot so nekateri razglašali. Za to so bili določeni vzroki, ki so vam vsem bolj ali manj znani in o katerih ne bi želel več razpravljati. Živimo pač v časih hitrega razvoja na vseh področjih in je že danes »staro in neustrezno«, kar je bilo še včeraj dobro. Zato je razumljivo, da oblika, ki nosi v sebi kali statike, administrativnega dirigiranja in ne upošteva slehernega mnenja ter boljšega in naprednejšega dela, ne

more dolga obstati. Prav gotovo je, da tudi naša organizacija ne more mimo vseh drugih družbenih sprememb, ki jih danes ni malo. Zato menim, da je prav, da o tem čim več razmišljajo naši lovski kolektivi, da dajejo konstruktivne predloge za kakršnokoli reorganizacijo, vendar zavedajoč se skupnih koristi, upoštevajoč splošna družbena načela in specifičnost lovstva. Na osnovi vseh teh elementov, predvsem pa na načelu, da mora biti lovstvo res organizirano, lahko izdelamo osnutke pravil, pravilnikov, zakonov in zakonskih predpisov in to takšne, ki bodo nam, našemu delu in vsej družbi najbolj ustrezali. Menim, da so pri tem bolj važna vsebina in cilji kot pa oblika. Osebo me ne moti, če se izvede kakršna koli reorganizacija, le da bodi nove oblike spoštovale vsa načela samoupravljanja, onemogočale neupravičeno okoriščanje posameznikov in zagotavljale enake pravice in dolžnosti vsem državljanom, ki želijo biti lovci. Naj bo oblika finančnega poslovanja kakršna koli, naj pripadajo dohodki iz lovišč komurkoli, važno je, da je jasno določen tudi tisti, ki odgovarja za investicije in gojitev v loviščih.

Vsi vemo, da lov ni bil nikoli rentabilen, razen nekaterih posebnih lovišč, kjer se je vodila intenzivna gojitev in komercialna (ev. turistična) politika. Tudi pri nas vsaj danes lov ni rentabilen in dvomim, da bi v vsej naši republiki tak postal, čeprav ne trdim, da bi ne mogel biti rentabilnejši kot je zdaj, če bi seveda več investirali v lovišča in posebno v vzgojo kadrov.

Zaradi zelo razvijajočega se lovskega turizma in dobre konjunktura pri izvozu žive divjadi, so nekateri, zlasti nepoučeni dobili »apetit«. Ne zanikam, da je nekaj lovišč iz prej navedenih razlogov ustvarjalo znatnejši dohodek, vendar nekaj lovišč še za dolgo ne more pokriti mnogih pasivnih lovišč in niti dajati ocene lovstva pri nas. Zato nisem proti komunalni ureditvi lovske organizacije in tudi ne proti karšnim koli spremembam. Sem pa seveda vedno le za takšno obliko, ki zagotavlja stalen napredek v lovstvu in hkrati spoštuje tudi družbena načela.

Kot zdravnik mislim, da ne bi smeli pozabljati na eno važno pomembnost v lovstvu in sicer na rekreacijo. Naša družba išče za te namene najrazličnejše oblike in daje tudi velika sredstva. Zato menim, da je prav, če družba upošteva tudi lov kot eno od oblik rekreacije, ki je našemu delovnemu človeku tako zelo potrebna. Takšnih državljanov je pri nas 13 000 ali na vsakih 1000 prebivalcev 6, da ne upoštevamo še tistih, ki so vključeni neposredno v ta šport.

Novo ustanovljena komisija za organizacijska vprašanja ima nalogo, da prav tem vprašanjem reorganizacije posveti vso skrb. Prosim, da ji vsi lovci čim bolj pomagajo s svojimi konstruktivnimi predlogi. Zavedajte se, da ni nič

tako zakovano, da ne bi bili sposobni rešiti z združenimi močmi teh spon tudi našo lovsko organizacijo, če je seveda to zanjo koristno.

Še nekaj bi vam rad povedal v tej lovski novoletni čestitki. Lovska škoda ni majhna postavka in vaših in vseh naših finančnih postavkah, in tudi besed ni bilo malo izrečenih o tem vprašanju. Ne bi želel posebej govoriti o škodi, ki jo povzročajo divji prašiči, medvedje in druga divjad, marveč samo nekaj načelnih besed.

Prav gotovo je, da je škoda tam, kjer divjad živi in bo, dokler bo tam divjad. Vendar mislim, da lovci premalo storimo, da bi to škodo zmanjšali. Tudi tu nam namreč manjka strokovno znanje, predvsem pa dobre volje in nekoliko sredstev. Zaradi spremembe v sestojih in zgradbi gozdov in tudi drugih pogojev, primanjkuje predvsem srnjadi in jelenjadi prave prehrane. Zato sili na polja, divji prašiči pa si itak morajo iskati hrano tam, kjer je, to je na polju. Zato vam svetujem, da začnete organizirano urejati kulture v gozdovih, na senošetih in sploh na krajih, kjer boste zadržali divjad, da ne bo silila tja, kamor ne želimo.

S poljedelci in gozdarji moramo vzpostaviti boljše odnose in tesnejše sodelovanje, upoštevati tudi njihove predloge in pokazati čim več dobre volje za dejansko dobre medsebojne odnose. Ali je prav, če trdimo, da škode ni, ko pa vemo, da je. Res je, da navadno ni tako velika kot jo navajajo, vendar je in zato ne moremo trditi, da je ni. Če bomo hkrati razpravljali in pojasnjevali o koristih, ki jih daje divjad, bomo n soglasja zaradi škode med prizadetimi ublažili. In končno, če bodo videli tako kmetijci kot gozdarji, da se trudimo, kako bi škodo zmanjšali, bodisi z urejanjem remiz, krmljenjem, bodisi s pravilnim odstrelom, bo kmalu tudi ta problem postal manjši, čeprav bo še vedno obstajal. Menim, da ta problem postane od časa do časa tudi politično vprašanje zato, ker ne najdemo pravih povezav in oblik razgovorov s prizadetimi oškodovanci. Priznam, da tu ni mogoče dati receptov, prav gotovo pa je, da nismo posvečali temu vprašanju dovolj skrbi, zlasti ne glede škode, po divjih prašičih, ker so pač to škodo povrnili drugi skupni skladi.

Mnogo je še problemov, o katerih bi si želel pogovoriti z vami ob začetku novega lovskega leta. Mislim pa, da vam bodo drugi tovariši iz upravnega odbora lahko bolj svetovali, posebno z njihovih področij dela. Želel bi, da se o teh vprašanjih in problemih oglasite v našem »Lovcu«, da se tako tudi v tej obliki pogovarjamo in izmenjamo svoje misli in poglede.

Dragi tovariši lovci, želim Vam v imenu Upravnega in Izvršnega odbora, posebej pa v svojem imenu v lovskem letu 1962/63 mnogo uspehov pri upravljanju lovišč, pri organizacijskem delu, predvsem pa »dober pogled«!

Predsednik LZS, dr. Jože Benigar

Še o vlogi zajedavcev pri srnjadi

S. Valentinčič

Uvod

V zadnjem času smo že večkrat brali v »Lovcu« o zajedavcih in zajedavskih boleznih srnjadi.* Pisci člankov so dosti doprinesli k razčiščenju problematike zajedavskih okužb pri srnjadi. Z naslednjim sestavkom želim, predvsem na podlagi lastnihkušenj, prispevati k temu vprašanju in s tem dati lovcem v roke kolikor toliko ustrezne napotke za gospodarjenje s srnjadjo.

V tej razpravi ne bom v prvem planu obravnaval samih zajedavcev, njih vrst in razvoja, niti klinične slike bolezni, ki jih ti povzročajo in eventualnega zdravljenja, saj je to že lepo napisano, ampak se bom tega dotaknil le mimogrede. Predvsem pa bom skušal vprašanje osvetliti s širših gledišč in celo z gledišča, da igrajo zajedavci pri srnjadi (in gotovo tudi pri drugi divjadi) pozitivno vlogo celo, da so edini činitelj, ki za gotovo in nepogrešljivo »skrbi« za kvaliteto naše srnjadi.

Moja izvajanja so oprta na naše šestletno delo v proučevanju zdravstvene problematike divjadi, oprta so pa tudi na druga dognanja in zakonitosti lovske ekologije in biologije ter na poznavanje lovske organizacije in njenega gospodarjenja z divjadjo.

Najprej naj podam nekaj konstatacij, ki so v glavnem vsem znane, vendar, če jih pobliže pogledamo, analiziramo in povežemo, pridemo do določenih interesantnih postavk ali vsaj predpostavk. Te bom potem, ob navajanju naših dognanj, skušal dokazati.

I.

Zajedavske bolezni ugonobe največ srnjadi. Najnevarnejši zajedavci naše srnjadi so želodčni zajedavci (predvsem haemonchus contortus), tem sledi nosni obad, pljučni zajedavci, mnogo manj je metljaja med srnjadjo — je pa smrtno nevaren, zlasti mali metljaj — ostali zajedavci (črevesni, zunanji) pri nas niso nevarni, največkrat so spremljevalci naštetih glavnih.

Največ poginov srnjadi je spomladi, ko postane vreme toplo, ko požene mlada trava in ko so naravne zimske tegobe mimo. To nam kaže naslednji koledarski pregled prejemanja 235 kadavrov srnjadi, ki smo jih dobivali v preiskavo preteklih 6 let.

V oči pada, da pogine v mesecih, ki so za življenje v naravi najtežji — januar, februar — najmanj srnjadi, oziroma vsaj prejmemo naj-

* V mislih imam članke: J. Brglez: »Trihstrongilidi — zajedavci želodca in črevesja divjadi«, Lovec 1961/11, P. Dobrila: »SOS naša srnjad je bolna« in B. Sežun: »K članku SOS naša divjad je bolna«, oba »Lovec« 1961.

manj kadavrov v preiskavo. To se zgodi vsako leto. Potrjuje nam to konstatacijo tudi priobčena krivulja najdenih srnjih kadavrov v gojitvenih loviščih Slovenije v letu 1958.

januar	10	julij	16
februar	6	avgust	12
marec	18	september	15
april	32	oktober	18
maj	36	november	13
junij	37	december	22

Marca, aprila, maja in junija je bilo najdenih največ poginule srnjadi. V nižinskih predelih, kjer je prej toplo, je največ poginov aprila, v goratih pa junija.

Med poginulo srnjadjo so pretežno lanske mladiči (tedaj imajo 10—12 mesecev); v letih 1960 in 1961 smo med 28 kadavri srnjadi, ki smo jih prejeli na pregled spomladi (marec, april, maj, junij) našli 18 kadavrov enoletne srnjadi.

Pregled iztrebkov srnjadi kot tudi dejstvo, da se vsa srnjad hrani in pase pod enakimi pogoji, nam govori za to, da se vsa srnjad enako ali vsaj približno enako okužuje z ličinkami zajedavcev. Pri pregledu notranjih organov 93 kosov uplenjene srnjadi smo v 81 % našli želodčne zajedavce. Vendar, ne poginja vsa, ampak le nekatera, predvsem enoletna srnjad.

Spomladanskih poginov srnjadi ni bilo, ali vsaj ni bilo toliko ko je srnjadi bilo še relativno malo. Tudi sedaj se pojavljajo pogini predvsem tam, kjer je srnjadi dosti in pa, kjer je dosti vlage in toplote (pogoji za razvoj parazitov). Teh poginov je toliko, da lovci vsako pomlad zaskrbnjeno sprašujejo, če ne gre za kužno bolezen; ponekod so začeli celo uporabljati za te pogine naziv bolezni — »spomladanska driska«.

II.

Iz gornjih konstatacij in dognanj smo napravili naslednje hipotetične zaključke, ki se — vsaj za sedaj — nanašajo predvsem na črevesne zajedavce (haemonchus contortus):

1. Srnjad zato ne poginja največ pozimi (oz. poleti), ker takrat ni pogojev za razvoj parazitov in jih v naravi ni ali vsaj ne dosti in tako ne pride do množičnih okužb; tudi jeseni, ko je pogojev za razvoj črevesnih parazitov več, je relativno mnogo manj poginov zaradi želodčnih parazitov; prvič, ker je srnjad odpornejša (kot n. pr. po pravkar prestani zimi) in pa, ker je slabotna srnjad poginila pretežno že spomladi (toletni mladiči pa še sesajo). Srnjad, predvsem mlada, poginja torej največ spomladi, po pre-

stani zimi in to tedaj ko postane že toplejše in vlažno vreme.

2. Glavni vzrok spomladanskih poginov pa ne leži v zajedavcih ali vsaj ne samo v zajedavcih (ker s temi se okužuje vsa srnjad), ampak predvsem v srnjadi sami: srnjad poginja zaradi zajedavcev zato, ker je slaba in to prirojeno ali pa drugače oslabela; taka ne more v organizmu stvoriti obrambnih sil (imunitete) proti zajedavcem, ki s hrano prihajajo v organizem in se jih tako ne more znebiti, ampak se v telesu nabirajo in razvijajo ter jo še bolj slabe tako, da končno pogine.

3. Če je temu tako, tedaj igrajo zajedavci v biološkem smislu v lovišču pozitivno vlogo, oni doprinašajo takorekoč k pravilni gojitvi srnjadi in to tembolj, čimbolj gosta je populacija, čim manj je zveri, in so največkrat edini biološki pozitivni selekcijski faktor. Kajti znano je, da lovci povsod in ne samo pri nas — konstantno in množično vrše slab gojitveni odstrel (opozarjam na oceno trofej in na preglede odstreljene srnjadi v klavnici), zveri, zlasti volka, ki bi vršil naravno selekcijo, pa smo zatrli.

4. Torej se je edino zajedavcem zahvaliti, da po tolikih desetletjih stalnega nepravilnega in nepopolnega selekcijskega odstrela še uplenjamo kapitalne srnjake in celo več. Prav v zadnjih letih smo uplenili nekoliko srnjakov (Srbija, Lika), ki v trofejah presegajo najboljše doslej znane.

III.

Iznesene hipotetične zaključke bom skušal podpreti z dokazi:

1. Hübner (Nemčija) je s svojimi raziskavami dognal in objavil:

— vsa srnjad je po parazitih napadena in zato vsa srnjad (z iztrebki) raznaša povzročitelje zajedavskih bolezni; hujši raznašalec je tista srnjad, ki ima večje število parazitov,

— želodčni zajedavci oziroma njihova jajčeca, ki z iztrebki prispejo v naravno okolje, se tam razvijajo, ali se ne razvijajo ampak

stagnirajo, ali pa propadejo; to pa je odvisno od pogojev okolja,

— ob ugodnih pogojih se iz jajčec po nekoliko levitvah razvijejo za invazijo sposobne ličinke, ki zlezejo na travine vršičke, če je trava vlažna, kar se zlasti dogaja zjutraj, zvečer in po dežju,

— ličinke so proti mrazu bolj odporne kot proti vročini; večjo količino jih je spravil v stekleno posodo in ugotovil, da jih je veliko ostalo živih potem ko je posodo več dni imel na temperaturi minus 15 do 20° C; v iztrebkih srnjadi, ki jih je opazoval jeseni in naravi, je bilo veliko število ličink prve stopnje; ko pa je te opazoval aprila (t. j. po 5 mesecih), je še bilo v njih živih večje število ličink, čeprav je v januarju zunanja temperatura večkrat padla na -25° C,

— med drugimi poskusi je opazoval odpornost ličink I. stopnje (v jajčecih) pod različnimi pogoji okolja in to na ilovnatem travniku, v mešanem gozdu prav tako na ilovnati podlagi in na peščenem travniku. Primerjalna opazovanja so pokazala, da je razvoj ličink bil v gozdu počasnejši, vendar stalen, medtem ko je na travniku ta razvoj bil podvržen temperaturnim nihanjem in pri 18° C popolnoma zaustavljen. Ko je potem nastopilo 10 vročih dni, so na travniku vse ličinke propadle, medtem ko v gozdu niso. Na onem travniku, ki je bil na peščenih tleh, so ličinke sicer že po 5 dneh izlezele iz jajčec, vendar so že po treh suhih, sončnih dneh vse poginile. Zaključek: V iztrebkih, ki leže na prostem, se razvoj jajčec že po enem sončnem dnevu prekine,

— na kraju, kjer je poginil srnjak, je še po 4 tednih (ko je truplo že popolnoma razpadlo) našel na stotine ličink.

2. Po večletnih raziskovanjih raznih dognanj in glede na različne teorije o vzrokih spomladanskih poginov, smo hoteli vedeti če ima srnjad pozimi v notranjih organih parazite. Zato smo preteklo zimo odstrelili v ta namen 10 srnjadi v 2 loviščih (eno na Gorenjskem, drugo na Dolenjskem) in ugotovili;

Srnjad	Lovišče	Datum odstrela	Starost srnjadi	Teža iztr. srnjadi (kg)	Želodčni zajedavci	Drugi zajedavci
srna	na Gor.	5. dec.	8 let	14,5	nima	ima pljučne
srna	na Gor.	8. dec.	7 let	18,5	nima	nima
srna	na Dol.	10. dec.	2,5 let	18	nima	nima
srnjak	na Dol.	10. dec.	7 mes.	15	nima	nima
srnjak	na Dol.	10. dec.	6 mes.	14	nima	ima pljučne
srna	na Gor.	12. dec.	6 mes.	12	nima	nima
srna	na Gor.	19. dec.	2,5 let.	20	nima	nima
srna	na Gor.	23. dec.	2,5 let.	—	nima	nima
srnjak	na Dol.	poginil 10. I.	12 let	—	nima	ima zunanje
srnjak	na Dol.	28. I.	3—4 let	19	nima	nima

Zaključek: srnjad pozimi ne nosi želodčnih zajedavcev, ne glede na to, koliko je stara in kakšna je njena kvaliteta.

3. Leta 1960 smo na zajedavcih poginulo srnjad pričeli prejemati 6. aprila, 1961 pa 16. marca. Navajam v ilustracijo nekaj primerov.

Srnjad	Datum pogina	Starost	Teža (kg) kadavra	Želodčni zajedavci	Ostali zajedavci	Pripomba
srna	5. 4. 60	10 mes.	12	++	pljučni, ikre	
srna	6. 4. 60	11 mes.	14	++	črevesni, nosni obad, klopi	
srna	22. 4. 60	10 let	?	++++	obad, pljučni	breja
srna	30. 4. 60	1 leto	?	+++	obad, pljučni, črevesni	
srna	2. 6. 60	1 leto	11,5	++++	obad, pljučni	
srnjak	7. 4. 61	11 mes.	17	++++	črevesni, klopi	6000 želodčnih zajed
srna	9. 4. 61	11 mes.	12,75	++++	pljučni, črevesni	
srna	28. 4. 61	1 leto	9,5	++++	obad, pljučni, črevesni, metljaj, klopi	
srna	30. 6. 61	1 leto	9	nima	nosni obad, pljučni, črevesni malo	
srna	12. 7. 61	1 leto	11	++++	pljučni, ikre	imel zlom reber, počena pljuča — bil je ubit
srnjak	20. 7. 61	3 leta	15,75	+++		

Zaključek: od marca, aprila dalje pa do julija je na pregled prispela srnjad imela veliko želodčnih (in drugih) zajedavcev. Vsa našeta srnjad — razen dveh — so lanski mladiči in to slabi, kar se vidi po teži (tudi srnjak, ki je poginil 7. IV. 1961 je bil slab in to v rogovju; o tem v naslednji točki). Dva starejša primerka: srna je bila stara 10 let in jo je oslabilo še to, da je nosila 2 ploda, razen tega je imela telesne poškodbe, srnjak pa je bil od topih udarcev ubit in bi invazijo verjetno prestal če bi se mu to ne pripetilo, čeprav je bil tudi slab.

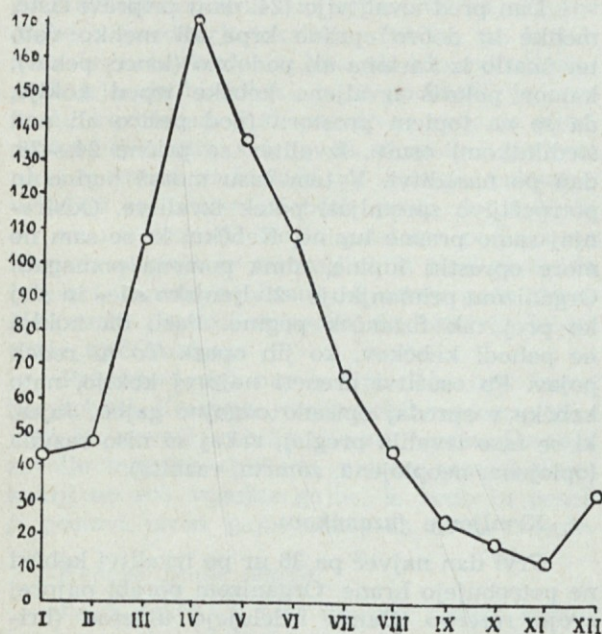
4. Lanski srnjački so le redkokdaj bili žrtve zajedavcev, ampak so to bile po pravilu srnice. Zakaj je tako — je še precej nejasno vprašanje; morda bomo tudi nanj nekoč odgovorili. Poleg srnjačka, ki je poginil 7. aprila (glej zgoraj) smo prejeli enega, ki je poginil 30. aprila 1961. Tega nismo omenili zgoraj, ker smo od vsega

trupla prejeli le glavo, jetra in pljuča (in našli v nosu 83 obadov, v jetrih ikre, v pljučih črve). Po glavah obeh srnjačkov se je komaj dalo prepoznati, da so to srnjački. O rogih ni bilo sledu in čelni nastavki so bili komaj zaznavni (pol cm visoki), kar je za to starost absolutno nenormalno. Normalen, to je biološko povprečen srnjaček ima že v oktobru, ko je star 5 mesecev 4 cm dolge čelne nastavke, na katerih naslednji mesec zraste 0,5 cm visoko mladinsko rogovje, se pravi pri pol leta vse skupaj meri 5 cm. Jasno je, da bi tudi prej omenjena dva srnjačka morala imeti že v jeseni tako rogovje, nista pa ga imela zato, ker sta bila konstitucijsko slaba. To se pri njima kaže v zelo slabo razvitem rogovju. Da ne bi morda bilo zmote in bi mislili, da so zajedavci bili vzrok slabo razvitemu rogovju (kot se običajno misli), naj spomnim na naše sistematične zimske preglede (dec., jan.) podane zgoraj, ki so pokazali, da preko zime ni v srnjadi zajedavcev (ali pa na dognanja Hübnerja, ki pravi, če označimo aprilsko okuženost srnjadi z 2000, je ta okuženost v novembru, decembru, januarju in februarju enaka eni, to je praktično ničli). Pomeni, da v času, ko srnjačku raste prvo rogovje (od oktobra dalje) sploh ni zajedavskih invazij. Zaključek: nista srnjačka zato imela slabo razvitega rogovja, ker sta bila napadena po zajedavcih, ampak sta zato bila napadena po zajedavcih (in poginila), ker sta bila (biološko) slaba.

IV.

O tej materiji bi se dalo in verjetno tudi moralo lovcem še marsikaj povedati, vendar bodi zaenkrat dovolj. Ostane še, da damo lovskim organizacijam na temelju naših dosedanjih dognanj nekoliko praktičnih lovsko-gospodarskih nasvetov:

1. Biološka populacijska gostota srnjadi je v direktnem sorazmerju s pogoji rastišča. Mnogi pogini srnjadi zaradi parazitov kažejo, da je tam srnjadi preveč. Poginjajo v prvi vrsti

Število poginule srnjadi po mes. v L. 1958

biološko slabi mladiči v prvem letu, predvsem mladice, med odraslo srnjadjo pa ostarela in drugače slaba ali oslabela srnjad. Tako vrše zajedavci pozitivno biološko selekcijo. Hkrati prizadevajo seveda lovsko gospodarjenje v ekonomskem pogledu.

2. Zato naj lovske organizacije izvrše v jeseni pravilen gojitveni odstrel, da bodo po eni strani izločili odvečno srnjad, to je vso tisto, ki jo lovišče ne prenese (kar se pokaže z množičnimi pogini), obenem pa, da bodo obenem izločili slabo srnjad, ki bi sicer spomladi poginila in bi od nje ne bilo nikake koristi. Temu se pravi »dve muhi na en mah«: biološka in ekonomska!

3. Jeseni — in to čimprej — je treba izvršiti gojitveni odstrel vse slabe srnjadi. Polovica(!) vsega odstrela morajo biti mladiči in enoletna (bolje poldrugetna) srnjad obeh spolov v enakem sorazmerju. Med mladiči je treba odstreliti največ mladice. Med srnami, starimi od 2 do 8 let je dovoliti odstrel samo tistih, ki so vidno slabe, bolne ali poškodovane. Strogo je prepovedati odstrel rodnih srn od tretjega do osmega leta! Odstrel rodne srne pomeni dejansko smrtno obsodbo za osirotele mladiče. Skratka, glede odstrela se je ravnati po načelih, ki so

bila nakazana tudi v članku »To in ono o srnjadi«.

4. Prenehati je z gledanjem in prakso, da po 1. decembru oziroma po 1. januarju ne smeš ukriviti prsta na očitvidno bolno oziroma nenormalno srnjad (zrelega srnjaka, ki ima po 1. decembru še rogovje, srnjad, ki spomladi kaže znake driske ali druge znake bolezni, srnjad ki se ne prebarva ob času itd.). Če so tej — edino pravilni gojitveni — praksi na poti kaka zakonska določila, naj lovska organizacija poskrbi za njih noveliranje.

5. Vse leto, zlasti pa spomladi, morajo lovci kontrolirati lovišča zaradi odkrivanja poginule srnjadi. Le-ta je namreč najnevarnejši izvor za širjenje zajedavskih bolezni. Kadavre naj pošiljajo nam v pregled (da se ugotovi pravi vzrok pogina), če pa so v razpadanju, jih je treba zakopati.

6. Skozi vse leto naj lovci obračajo pri kontroli lovišča tudi pozornost na iztrebke srnjadi (in drugih cervidov) in naj jih odstranjujejo iz lovišča (odnašajo iz lovišča in sežgo, sežgo na mestu in pri tem pazijo, da ne pride do požara, globoko zakopavajo).

7. Lovci naj, kjer le morejo, preprečujejo, da se srnjad ne bo pasla tam, kjer se pase govedo ali ovce, oziroma, kjer se ta domača živina zadržuje.

Umetna vzreja fazanov z domačo kokljo

Biol. Janez Čop — sektor za lovstvo pri IGLG LRS — nadaljevanje in konec

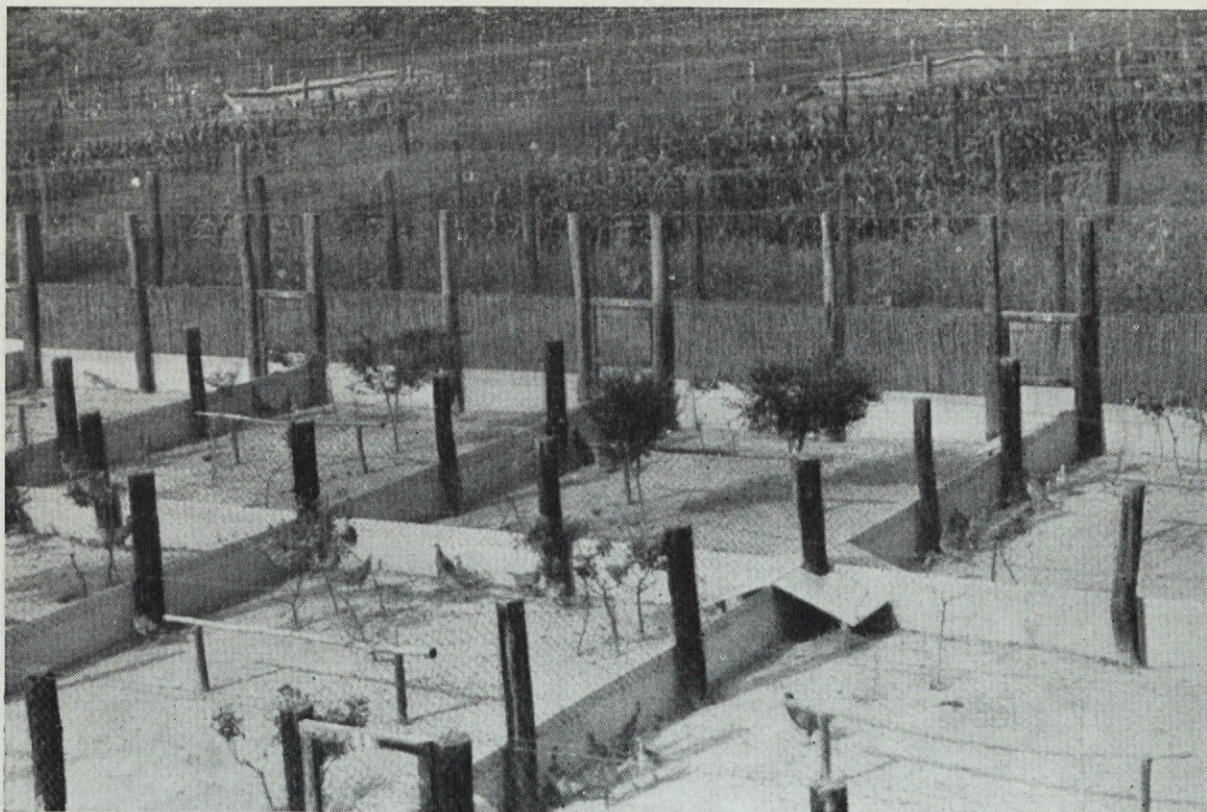
Potek umetne gojitve:

Med valjenjem posvečaj pozornost snagi v gnezdu in okolici valilne gajbe ter pravilnemu, rednemu krmljenju in zdravju koklje. Dnevno dvigni kokljo ob istem času (zjutraj!) iz gnezda za 10—15 minut, da se nakrmi in napoji ter jo ponovno položi previdno v gajbo na gnezdo. Koklja si v jutranji rosi navlaži perje in prenese potrebno vlago v gnezdo. Privaditi jo moraš na red. Ob valilni gajbi namesti količek* na katerega pritrdiš kratko vrstico in privežeš kokljo. Ob količek položi posodo za hrano in vodo ter nekaj drobnega peska. Kokljo krmí z vodo in *zrnato hrano* (koruzo), ki jo predhodno zvečer namočiš v vodi. Posodo sproti očisti in postavi na sonce, da se osuši. Če je koklja jajca onesnažila z iztrebki, jih na rahlo umij z mlačno vodo in mehko krpo, nikakor pa jih trdo ne drgni. Če je izrazito suho vreme, navlaži okolico valilne gajbe. Primerno pa je v takem času tudi rahlo občasno škropljenje jajc v gnezdu z mlačno vodo, predvsem v zadnjih 2—3 dnevih. To napravi tedaj, ko koklje ni v gnezdu.

Dan pred izvalitvijo (24. dan) pripravi čiste, mehke in dobro oprane krpe ali mehko vato ter škatlo iz kartona ali podobno (lonc, pehar), kamor položiš izvaljene kebčke izpod koklje, da se na toplem prostoru (pod pečico ali nad štedilnikom) osuše. Izvalitev se prične 24.—26. dan po nasaditvi. V tem času moraš budno in potrpežljivo spremljati potek izvalitve. Odstranij samo prazne lupine. Kebčku, ki se sam ne more oprostiti lupine, nima pomena pomagati. Organizmu primanjkuje »živiljenjske sile« in slej ko prej tak fazanček pogine. Pazi, da koklja ne pohodi kebčkov, ko jih opazi. To ni redek pojav. Po osušitvi prenese najprej kokljo, nato kebčke v spredaj opisano odgojno gajbo. Jajca, ki se niso izvalila preglej, zakaj se niso razvila (oplojena, neoplojena, zamrta, razbita).

Krmljenje fazančkov:

Prvi dan največ pa 36 ur po izvalitvi kebčki ne potrebujejo hrane. Organizem porabi najprej svojo rezervo. Danes izdelujejo umetno (briketno) hrano, pripravljeno prav za kebčke. Proizvajalec je Tovarna močnih krmil v Ljubljani.

Fazanerija Čeminac — Belje

Foto J. Cop

Na letne voljere (spodaj) se priključuje obsežno prekrito zimovališče

Označba za tovarniško hrano je »Fzp«. Večina fazanerij v Jugoslaviji krmi fazančke s to hrano. Nabaviš jo v Lovski zadrugi v Ljubljani.

Pri krmljenju pazi na snago. Slika* ponazarja higiensko krmišče, ki ga brez truda in večjih stroškov napraviš sam in postaviš tik odgojne gajbe v predvorje-tekališče. Prečke na krmilnem koritcu (ta je iz lesa ali pločevine) preprečujejo, da bi keščki šarili po hrani, jo onesnažili razbrskali. Tudi posodo za vodo (iz gline, pločevine) zaščiti s tem, da v sredini (področnice) postaviš steklenico ali kamen, primerne velikosti in oblike. Kešček pride do vode le ob robu posode. Gostejša mrežasta podlaga na lesenem okvirju je prenosljiva in služi za to, da iztrebki, raztresena hrana in ostalo pade skozi. Ne pozabi na droben pesek, do katerega lahko pride tudi koklja.

Prve 4—5 dni naj koklja dobi isto hrano kot keščki. Ko sama jemlje položeno krmo, privabi in navadi keščke jemati hrano. Pozneje zavoljo manjših stroškov, natrosi zrnate hrane koklji ob rob vzgojne gajbe, le vodo in pesek ji postavi izven gajbe tako, da oboje doseže.

Kebčke hrani takole:

1.—3. teden: 4 krat dnevno. Obrok sestoji iz umetne (tovarniške) hrane, ki jo moraš zdrobiti. Dodajaj trdo (največ 15 minut) kuhano

jajce, nekaj rmana, koprive ali drobnjaka. Oboje prav dobro sesekljaj. Na 10 fazančkov računaj 1—1 ½ jajca, tretji teden pa 1 jajce. Fazančki se ne smejo preobjesti, zato dajaj manjše obroke in te večkrat. Navaditi jih moraš na red tako, da vedno pritečejo h koritcu in imaš občutek da so lačni. Ko vidiš, da so se nahranili, koritce odstrani. Vodo menjaj najmanj 2 krat dnevno, da bo sveža in ne sparjena ali onesnažena. Pri umetni prehrani organizem potrebuje več vode kot normalno.

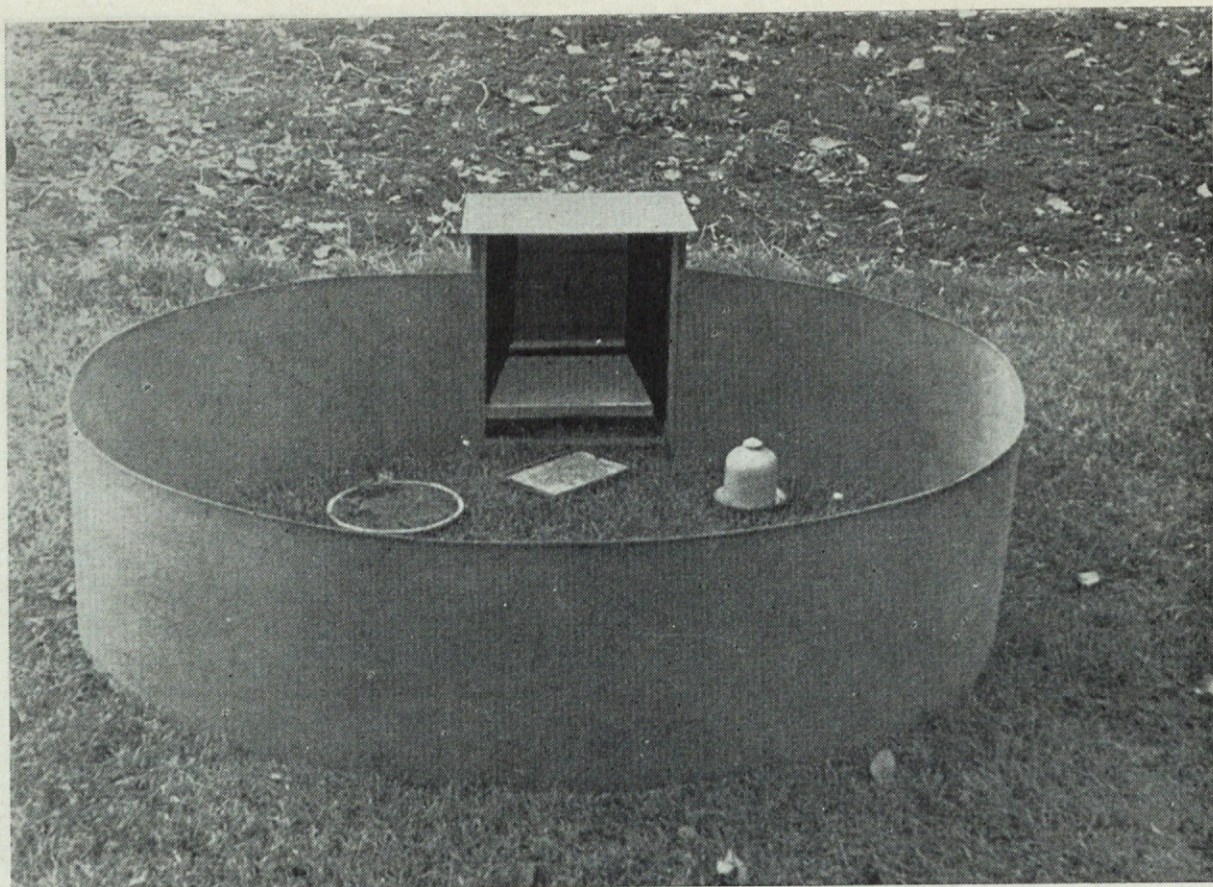
Četrty teden: 3 krat dnevno. Sestava: $\frac{2}{3}$ umetne hrane, ki jo ni treba več drobiti, $\frac{1}{3}$ zrnate hrane (žita). Spočetka na pol zdrobljeno pšenico ali ječmen, pozneje cela zrna. Polagaj svežo zelenjavo, ki pride prav tudi v nadaljnjih tednih vzgoje.

Peti teden: 3 krat dnevno. Isto kot 4. teden. Z jajci ne krmi več, temveč dodajaj že nekaj mesa.

Šesti teden: 2 krat dnevno. $\frac{2}{3}$ zrnate (kuhane) in $\frac{1}{3}$ umetne hrane, enako še meso. Te sestave se drži do izpusta v lovišče.

Vseskozi moramo ostanke hrane sproti odstranjevati, da ne pride kešček do pokvarjene hrane.

Zjutraj spuščaj keščke na prosto šele, ko posije sonce da ni več rose. Na splošno pa spuščanje in zapiranje prilagodi dnevnim vremen-

Vzrejna gajba z okroglim preddvorjem iz lesonita
Dnevna in nočna pregrada sta odstranjeni

Foto dr. Frank

skim razmeram. Skrbi, da kebčke ne zaloti ploha ali toča. Skušaj obdržati tekališče suho, s tem, da ga pred dežjem prekriješ.

Konec 3. tedna odstrani preddvorje,* da se kebčki prosto gibljejo po travi, si sami iščejo naravno hrano—žuželke i. p. Lahko spustiš tudi kokljo, da jih sama vodi. Ako imaš omejen prostor, naveži kokljo na vrstico (ca. 20 m) za količek, da se preveč ne oddalji. Prepreči stik z ostalo domačo perjadjo. Lovci prakticirajo tudi tako, da prve tri tedne drže fazančke doma, nato pa vzgojno gajbo s kokljo vred prenesejo v predel lovišča, kjer jih nameravajo izpustiti ali na novo naseliti. Koklja je stalno v gajbi, kebčki pa le občasno prehajajo h koklji po vodo, hrano in preko noči. S časom se porazgube in tedaj odneseš kokljo domov. Toda ne smeš se prenašati in prezgodaj odstraniti kokljo. Še v 7. in 8. tednu radi iščejo fazančki zaščite pri koklji. Divjad se že od mladih nog privadi na stalnost naselja in z nadaljnjim krmljenjem zadržiš divjad na tem prostoru. Uničevanje roparic v okolici je samo po sebi razumljivo. Priporočamo ti, da namestiš vzgojno gajbo ob robu gozda ali polja, kjer rastejo lucerna, detelja,

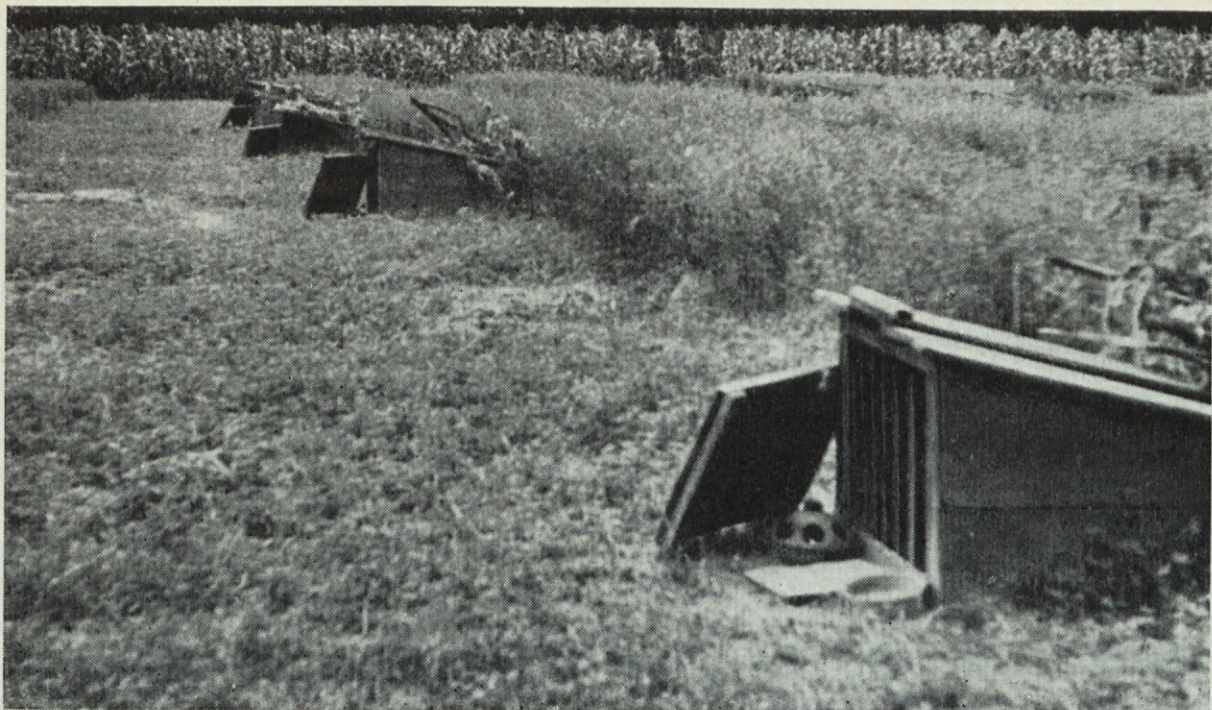
ajda itd. Te poljščine privabijo številne žuželke, ki so fazančkom najljubša naravna hrana. Vedi, da je v prvih tednih življenja hrana kebčkov v naravi 90% živalskega izvora, predvsem iz drobnih žuželk in šele v 6. tednu je razmerje med živalsko in rastlinsko hrano 50 : 50.

Nekateri lovci krmijo kebčke z mravljinjimi bubami (jajci), vendar vedi, da je z biološkega stališča razkopavanje mravljišč nezaželeno in škodljivo, ker z njihovim uničevanjem kvarimo biološko ravnotežje v naravi.

Pobiranje fazanjih jajc iz gnezd v naravi:

Pri reševanju gnez pred košnjo moraš paziti, v katerem obdobju odvzameš jajca: v času nesnosti ali valjenja, ko fazanka že sedi. V prvem primeru organizem še ni v razvoju in skušaj iz 2—3 gnez dobiti primerno število jajc za podložitev. Gnezdo nato uniči, da fazanka napravi drugo. Gnezdo z manj kot 10 jajci je znak, da fazanka še ne vali. Jajca shrani doma na primernem prostoru in jih v času 5—10 dni podloži koklji. Če pa ti uspe hitreje zbrati 15—20 jajc jih nasadi prej. Lahko pa pred samo košnjo odvzameš vsa jajca iz gnezda! Pri prenašanju ravnaj skrajno previdno! Nesnost se prične nekako sredi aprila in traja 1—2 meseca. To je

* Glej slike v št. 12-1962, str. 359, 360

Vzrejni prostor za kebčke

Foto J. Čop

Vzrejne gajbe naj bodo blizu deteljšč, kjer kebčki dobe dovolj naravne hrane — žuželk, ki jih je na tem rastlinju mnogo

odvisno od vremenskih razmer. Normalno je gnezdo po 20—25 dnevih polno.

S pobranimi jajci iz gnezda, kjer je bilo valjenje že v teku, postopaj hitreje — v 2—3 urah jih moraš podložiti koklji. Imej pripravljeno košarico ali slično posodo, v katero daj nekaj vate ali mehke trave. Pretresanje jajc pri prenašanju bolj škoduje kakor ohladitev. Koklja mora biti doma že pripravljena. Ugotoviti, če so jajca že v stanju valjenja ni težavno: gnezdo je polnoštevilno z jajci, ta so topla in fazanka sedi na gnezdu ali pa je v neposredni bližini. Ubiješ lahko eno jajce in ugotoviš, če je zametek razvit. V katerem dnevu valjenja je jajce ti kaže slika*. V času razvoja se zračni prostor (slika levo) v jajcu z dnevi povečuje. Desno je pokazan položaj jajca v vodi (vzemi mlačno!). Čim večji je zračni prostor, tem bolj se jajce dviga. Spočetka se potopi, nato pride v pokončno lego, se dviga in v 23 dnevu (dan pred izvalitvijo) štrli topi del nad vodo. Številke pomenijo dneve.

Bolezni kebčkov:

Navodila bi ne bila popolna, če te ne bi opozorili in ti svetovali tudi pri boleznih te divjadi. Najhujša je »singamoza« ali rdeči črv sapnika. Na vlažnih tleh pozobljejo kebčki s hrano jajčeca tega zajedavca, ki se nato razvije in naseli v sapniku. Prenašalci bolezni so

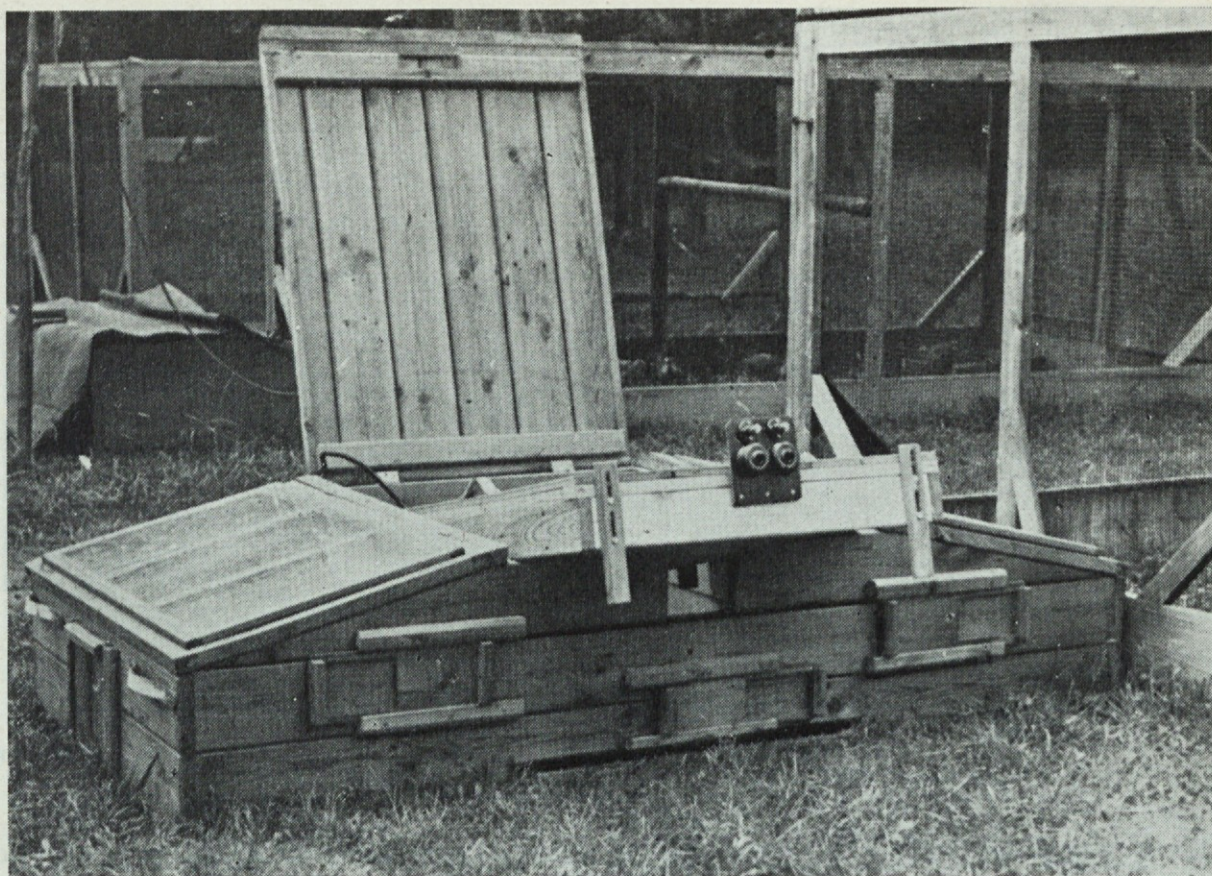
* Glej sliko v številki 12-1962, str. 357

gliste in polži. Pride do zamašitve sapnika in kebček težko diha. To takoj opaziš, ker stalno dviga glavo in lovi sapo. Bolezen zatres z B.A.T. — praškom, ki ga imej vedno pri roki. Naredi lesen zabojček ali škatlo iz kartona 30 × 30 × 30 centimetrov z nekaj luknjicami za dostop zraka. Količino 3,5—4 grame praška vpihaj 3 krat v zabojček, vedno po eno tretjino v presledku 5—6 minut. Zabojček ali škatlo večkrat stresi, da kebčki vdihavajo prašek. Pravočasen ukrep rodi uspeh.

Druga pogosta bolezen je krvava griža ali kokcidioza, ki se pojavi med 2. in 8. tednom. Kebčki niso živahni, se leno gibljejo, čepe in so brez teka. Vzoredno nastopi driska, vesni slok je onečeden. Za zdravljenje uporabi »Sulfadimidin«, ki ga po navodilih dodajaš vodi za pitje 2—3 dni. Vzgojna gajba in ostala oprema se mora dezinficirati. Priporočamo ti, da se ob znakih bolezni posvetuješ s pristojnim veterinarjem.

Kot bolezen lahko štejemo tudi *kljuvanje perja*, ki je najbolj nevarno v 3. in 4. tednu, pa tudi pozneje, ko fazančki dobe novo perje. Vzrok je pomanjkanje beljakovin v hrani. Kebčkom moraš dajati v hrani več beljakovin, n. pr. kuhano meso. Premeščaj jih stalno na svežo travo, ako jih držiš v tekališču.

So še vrste bolezni, ki lahko ogrožajo uspešno rejo kebčkov. Ne bomo jih naštevali, ker se pojavljajo le občasno. V primeru, da kebčki kažejo različne znake bolezni ali pa začno celo po-

Fazanerija Vurberg

Foto J. Čop

Umetna električna koklja za vzrejo kečkov od 1. do 5. tednov. Umetni električni grelec (privzdignjen v sredini) ogreva srednji prostor na 32° C. Po osušitvi se kečki takoj prenese v umetno kokljo.

ginjati, je nujno potrebno ugotoviti vzrok. Priporočamo pošiljanje poginulih ali tudi bolnih kečkov najbližnjemu veterinarskemu zavodu, ki bo po ugotovitvi dal vse potrebne nasvete, kako bolezen preprečujemo oziroma zatiramo.

Izpust v lovišče

Za svoj trud boš nagrajen ob spuščanju vzrejenih kečkov v lovišče. Kolikor si prenesel kečke s kokljo vred na spredaj opisani način v predel lovišča, se itak sami sčasoma porazgube. Ako si jih gojil doma, nikakor ne smeš spustiti mlade fazančke v lovišče pred 8 tednom starosti. Tedaj so že toliko razviti, da se sami znajdejo. Dobro premisli, kje v lovišču boš pomnožil stalež ali ga na novo zaredil. Izpusti jih na vsak način zvečer, ob nastopu mraka. Ne spuščaj jih v prostost sredi odprtega polja, temveč ob robu gozdičev, voda in podobno, kjer je bogata podrast. Prepreči, da bi ob izpustu zleteli kvišku s tem, da postaviš košaro nekaj metrov od roba znotraj gozdiča ali v dobro naravno remizo. Ako jim natrosiš še nekaj zrnate hrane, jim bo ta tudi prav prišla. V teh predelih pa za roparice seveda ne sme biti mesta če hočeš, da boš jeseni imel uspešen lov.

Navodila za razkuževanje opreme

Vedno uporabljamo sredstva, ki so poceni in obenem učinkovita. Poudaril bi, da se je vselej treba natančno držati navodil za razredčevanje. Pogosto prevladuje mnenje, da močnejše raztopine bolj delujejo. To pa ni točno.

Za razkuževanje opreme (valilna gajba, vzgojna gajba, lesena ogrodja) uporabljal 2% raztopine lužnega kamna (2 dkg na 1 liter vode). Ker je raztopina jedka, pazi na roke. Lesena oprema se mora po razkuževanju dobro posušiti.

Za razkuževanje krmilnikov in napajalnikov uporabljal 0,5% raztopino »Omnisana«, sredstva, ki ga lahko kupiš v lekarni ali pri Vetprometu v Ljubljani. Temu razkužilu je priloženo navodilo.

Za razkuževanje tekališča, kolikor se ta zaradi posebnih pogojev uporablja dalj časa na istem mestu, potrosi tekališče z živim apnom, da bo popolnoma belo. Isto zemljišče se lahko ponovno uporabi, ko se živo apno raztopi (po dežju, ali če ni dežja, ga je treba politi z vodo). Če bi kečki prišli na živo apno, lahko dobe opekline na nogah ali vnetje dihal. Za razkuževanje ne uporabljaj ostalih jedkih razkužil, posebno pa ne karbolineja, kar lahko škoduje.

○ lovu in lovskih odnosih

Vem, da se bo kdo od lovcev čutil prizadete tega v tem članku. Ne mislim nikomur očitati, želel bi le, da bi lovili tovariško, lovsko pravično in demokratično, z zaupanjem drug do drugega, ker le na tak način pride do izraza lovski užitek. Menim pa, da ne bi tega zaupanja izkoriščali v skrajnost.

Ugotavljam, da se lovci med seboj dobro razumejo v obdobju od konca ene do začetka druge lovske sezone. Ko pa na jesenskem posvetu izdelujemo načrt za izvajanje lovov in ko se določajo predeli za brakade in revirji za šolanje mladih psov ter rezervati za zajce in podobno, takrat ali pa nekoliko pozneje, tisto lovsko razumevanje in tovarištvo po navadi zgine. Doslej mi ni uspelo najti vzrokov za tako stanje. Morda se bo našel kdo, ki bo ta vozal razrešil.

Nekdo od lovcev je na posvetu lanske jeseni predlagal, naj bo zajec na polju zaščiten toliko časa, dokler je dovoljen odstrel jerebic. Drugi se je zanimal, če naj to velja tudi za predel, ki je določen za šolanje psov. Odgovor je bil kaj kmalu. Glasil se je: »Kdor hoče imeti zajca za šolanje psa, naj ga gre iskat v gozd.«

Na predavanjih, ki jih je imel tov. B. S. nisem slišal takega načina za šolanje mladih psov. Dobro je znano vsem, da mlad pes, četudi je ptičar, rad zapodi zajca, čeravno ga imamo pred očmi, kaj šele, če ga ne vidimo. Zato menim, da misel za iskanje zajca z mladim psom v gozdu ni logična in ni v skladu z načeli šolanja mladih psov. Jasno pa je, da lovec, ki šola svojega psa in išče zajca, da bo nabil puško s šibrami, ki so namenjene zajcu, ne pa s šibrami za jerebice. Torej, če bomo šolali mlade pse v gozdu, ni pričakovati zadovoljivih uspehov. Sedaj pa še nekaj o samem lovu. Med dru-

gim so določeni kraji — zbirališča, od koder odhajamo lovci skupno, bodisi na brakade, bodisi na poljski lov. Večkrat se dogodi, da oddaljeni lovci pridejo pravočasno na določeno zbirališče, bližnji pa zamujajo ali jih sploh ni tako, da hodijo lovci z zbirališča na njihove domove spraševati, če se bodo udeležili lova. Menim, da taki primeri niso tovariški. Končno, ko smo se zbrali in odšli na poljski lov, običajno lovimo vsi v strelski črti, le tu pa tam se razdelimo v dve skupini, spustimo pse in gremo naprej. Psi iščejo križem pred nami. Če se kateremu od psov posreči, da nakaže divjad, mu drugi priteče nasproti in jo spodi. Ako je divjad odletela v doseg puške, se slišijo strelji iz več cevi. Če divjad pade jo prinese pes, in kolikor se ne pojavi nevoščljivost drugih psov, je delo hitro opravljeno. Če je pa divjad ranjena in jo sami ne najdemo, pokličemo pse, da poiščejo zgubljeno, vendar mnogokrat brez uspeha.

Načelno sem proti linijskim lovom. Če pa so, naj bodo psi oprčeni. V primeru, da je divjad obstreljena in zbeži, odvežimo najbližjega psa, da poišče in prinese zgubljeno. V času iskanja naj bi bili ostali lovci na svojih mestih. Ni lovsko, niti tovariško, če ostali lovci nadaljujejo z lovom v času iskanja, kakor se ponavadi dogaja. Videl sem primer v lovišču v bližini Ljubljane, ko je fazan sedel na drevo, pes pa je fazana oblajal. Nekaj lovcev se je zbralo okrog drevesa in ga s salvo iz nekaj cevi pokončalo. Mislim, da taki primeri niso častni in škodujejo lovskemu ugledu.

Želim, da bi ta članek vzbudil in našel pri lovskih tovariših razumevanje, da bi se odnosi zblížali in poglobili, hkrati pa odprla možnost za lep lov.

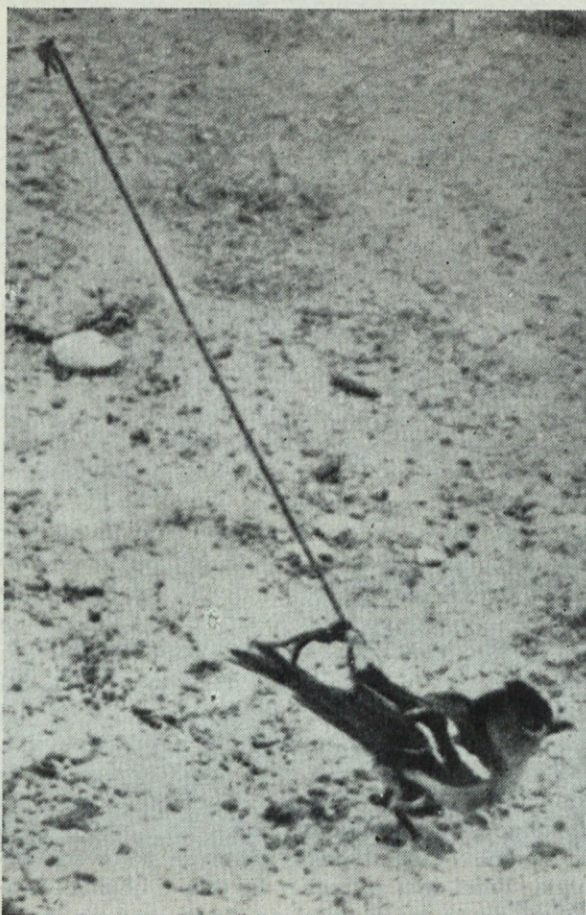
D. F.

In pele so le eno samo poletje ...

Komaj se je umaknil sneg v gore, nekaj ga je še na osojnih pobočjih lisastih zaplat, že je dihnila v naravo pomlad. Nenadno je oživel preko zime mrtva narava. Sočna zemlja je pognala v vsem izobilju prvo cvetje, snežno-bele zvončke, zlatorumene trobentice, plavordeče pljučnike in nešteto drugih pomladnih cvetic vseh barv. Drevje v gozdu je oživel — pričelo je brsteti.

Tedaj greš v naravo in ji z vsem srcem prisluhneš. Predvsem v jutranjih urah ti bo srce vzplamtevalo ob pogledu na bujno se prebujajočo pomlad, ob ubranem ptičjem petju,

Nevem, kaj me vsako pomlad vleče na sončni Prod tja pod Reteče. Nemara spomini na mlada leta, ko sem hodil v četrto ure oddaljeno šolo, v resnici sem rabil za to pot po dve ali še več ur. Pot me je vodila skozi Sorški Prod. Tam ob šumeči Sori je gosto grmičevje, idealen življenjski prostor za ptice pevke. Še danes in vsako leto, ko obiskujem spomladi Prod, je petje še vedno isto. Kot šolar sem stikal za gnezdi. Bila je to strast in hkrati tajnost, kje gnezdi kos, kje taščica ali siva penica. Nikomur nisem govoril, kje so gnezda. Varoval sem jih in poslušal petje njih ptic. Še danes zahajam

Navezan ščinkavec — vabnik

rad na Prod, kjer poslušam prelepo ubrano petje in opazujem razkošno pomladno naravo. Ves zavzet motrim črnega kosa, ki sedi na vrhu mlade smreke in si neutrudno požvižgava kitico za kitico — iz bližnje sosesčine pa mu odgovarja tekmeec. Preskušata se, kdo bo svoji izvoljenki lepše zapel pomladno zaljubljeno pesem. Kako prešerno zapoje ščinkavec, ki se kot mlad gizdalin med petjem šopiri na veji. Nadel si je svatovsko obleko, videti je ves zlikan in počesan, perje se mu sveti in gizdavo se ozira po okolici. V trenutku je na tleh, pobere mastnega hrošča in že je na veji, kjer zapoje pomladi hvalnico. Kako ljubko je zažvrgolela taščica tam nekje v grmovju in v jutranjem koncertu tekmuje s svojim zvonkim glasom siva penica. Koncert, ki ga poslušáš v pomladnem jutru je vrhunec lepote.

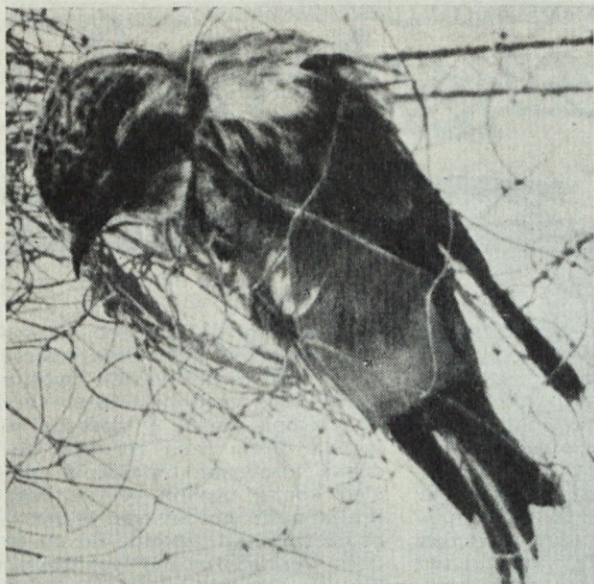
Iz sentimentalnosti te zbudi zvonki glas rumenega selivca kobilarja, ki te sprašuje: »kje si pa ti biv«. Iz gostega leščevja te z žvižgačim glasom sramoti drozg: ti hudič, ti hudič, pijan si biv, pijan si biv, od špirita, od špirita... Vmes pa udarja žolna po suhi veji in z zamolklim dr, drr, na daleč oznanja svoje ljubezensko razpoloženje.

S Homa se oglašá kukavica. Nehote potiplješ za denarnico. Ljudsko izročilo pravi, da je takrat dobro, če imaš ob tem času rejeno denarnico. Tako boš namreč imel menda skozi vse leto. Žal je danes denarnica rada bolj tanka. Melanholik, pa pri tem šteje, kolikokrat je ptica zakukala, ker toliko let mu je še odmerjenega življenja. Mene take mračne misli spomladi ne mučijo.

Nič manj mikaven ni sprehod spomladi po polju. Zgodaj zjutraj, ko kmet že orje mastno rodovitno zemljo, iz katere puhti blagodejen vonj, je to poseben užitek. Žvrgolenje škrjančkov visoko pod nebom te hipoma pripravi do prijetnega pomladanskega razpoloženja in nehote se oziraš proti nebu, da bi opazil žvrgolečega pevčka. Komaj ga zaslediš, kako plava kot drobna pikica po zraku in čudiš se mu, kako more tako majhna stvarca med letanjem imeti še toliko zraka, da lahko nenehno žvrgoli. Medtem opaziš, da se je hipno spustil kot kamen na tla in se skrtil v ozimini, kjer si z družico pripravljata gnezdece. Nenamerno si na zorani njivi prepodil jerebičji par, ki pa po kratkem letu sede v mlado žito. Vesel si ju in upaš, da bosta do jeseni vzredila cbilo naraščaja. Ako si pravi ljubitelj narave ter hodiš po polju tiho in čimbolj neopazno, opaziš kaj kmalu tam daleč na njivi zajca, ki je postavil možica. Hkrati vidiš, da ni sam. Takoj zagledaš še drugega in tretjega, ki se v diru pode po njivah. Zavest, kdo bo pridobil nežni spol, je usodna in neredko začno dolgouhci borbo: postavijo se na zadnje noge in se s sprednjimi tačkami obdelujejo tako kot rokoborci v areni, da zimska dlaka kar v kosmičih frči po okolici. Ali pa zaslišiš ob robu gozda oster glas fazana, ki se sprehaja kot general v paradni uniformi, perje se mu sveti, nad očmi kot ogenj žare rdeči zalisci, prešerno hodi okrog fazanov, ki jih zavistno čuva. Če je v bližini več tekmecev, se vname hud boj, da ostanejo razpraskani vratovi in krvaveče glave. Samice z zanimanjem opazujejo boj misleč si: mar ste nespametni — saj imamo srce za oba ali še za več... Taka je pač resnica v naravi.

Tudi srnjak se želi spomladi polepšati, znebiti se hoče debele sive zimske dlake in neumorno čisti ob mladem drevju svoje rogovje. Taka je pomlad naših logov, polj in gozdov.

Vsa narava je oživila, hkrati pa se je začela oglašati tudi — smrt. Kmet je v sadovnjaku ogulil sadno drevje in ga premazal z zeleno-rumeno mažo. Komaj so se drevesa odela s svatovskim cvetjem, že jih sadjar škropi z »zaščitno« tekočino, čeprav je v obeh primerih opozorjen in je na posodi napisano STRUP, strup za človeka, ni pa omenjeno, da je hkrati strup za ptice pevke in čebele. Zato so že skoraj docela zginili iz naših sadovnjakov ščinkavci, sinice, plezavčki, čebele pa poginjajo že ob prvem cvetu... Komaj je ozelenel krompir, ga kmet

Drozg v mreži

že praši s strupom, praši ga pa še večkrat med letom, čeprav je bila pomlad suha, ugodna za zajčji rod in lovci so se veselili ugodnega novega rodu. Toda v jeseni so lovci razočarani, zajcev v jeseni ni bilo toliko kot so upali, mnogo jih je spomladi poginilo zaradi raznih strupov. Zgodi se celo, da poginejo zaradi teh prašil tudi mlade srne. Kmet je zastupil žito, položil ga je pred rove mišim, da bi jih ugonobil — pobrale pa so ga tudi jerebice in prepelice. Mnogo kcrstnih ptic poginja in mnogo redkeje je slišati zvečer z naših polj ljubke klice: pet-pedi, pet-pedi... Ker napadajo še drugi zajedavci, prelci in ne vem še kakšne nadloge naša polja in gozdove, se tudi proti njim škropi in praši. Kljub temu jih je vedno več, vedno več novih, doslej neznanih škodljivcev. Nekoč jih ni bilo, vsaj v tako veliki meri ne in dovolj je bilo sadja, krompirja — pa tudi ptic pevk. Mar bi ne bilo umestno, da bi se enkrat resno posvetili vprašanju ohranitve nepohabljene narave? Ali niso vsa ta strupila škodljiva tudi človeku, ki uživa te strupe s hrano?

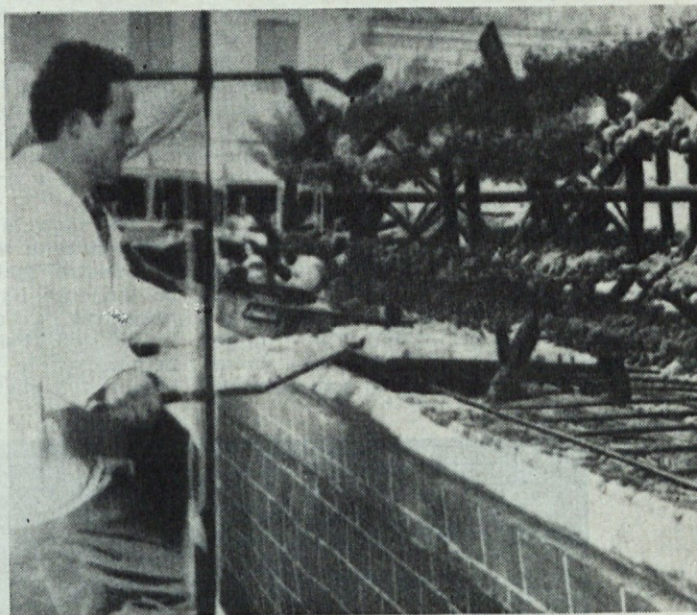
Jeseni pa odlete ptice, ki ne najdejo v zimskem času pri nas primerne hrane, proti jugu. Tam pa jih čaka nov sovražnik, ki jih lovi v mreže in na limanice, pripravi si na različne načine ujete ptice pevke v kletkah ali privezane

na vrvicah, da s svojim milim glasom privabljajo sovrstnice, ki se prav tako ujamejo. Njih usoda je zapečatená. Nenasitni človek jih poje z vso slastjo. Proti temu barbarskemu postopanju protestirajo že vse stoletje razna društva kulturnih in civilnih držav Evrope, vendar do sedaj brez večjega uspeha. Kdo še ni bral pretresljive knjige Axela Munthea: »San Michele«? Italijanske oblasti izdajo letno preko 800 000 takih lovnih dovolilnic in si na ta način hočejo napolniti državno blagajno. Jeseni preteklega leta je neka občina v bližini Benetk razglasila »nedeljo mladega vina in pojedino ptic«. Tistega dne so jih ujeli 3000. Iz priloženih slik je razvidna sramotnost takega lova in neciviliziranost take pojedine.

Namen članka je, opozoriti družbo, da narava propada, opomin oziroma poziv, da je zadnji čas podvzeti ukrepe, kako očuvati naravo. Najti bo treba sožitje med poljedelci, gozdarji in pa med naravo samo. Lovci smo po svojem poslanstvu še posebno zainteresirani za ohranitev žive narave. To terja od nas z vso resnostjo naš bodoči mladi rod.

Slike so posnete iz revije Quick.

Prof. dr. Jože Rant, Ljubljana

Praženje ptic pevk

IZ LOVSKEGA OPRTNIKA

Jelen z Velike gore

Prišla je jesen, narava je začela polagoma spreminjati svojo barvo. Gozd je narahlo šumel v jesenskem vetru, ki je odnašal s seboj odmrlo listje. Ozračje se je ohladilo, noči so postale hladne in padle so prve slane. Iz gozdov je grmel mogočni glas jelenov, naše najlepše divjadi. Prišel je njihov čas svatovanja. Postali so nemirni in borbeni. Neumorno zbirajo košute okrog sebe in jih ljubosumno čuvajo, večkrat tudi za ceno življenja. Sicer so pa v roku košute najlepši čuvaji jelenom, ki zaradi čuječnosti košut mnogokrat uidejo lovčevi puški.

Lani 23. septembra nas je bilo kar precej, ki smo se odpravljali na jelena. Dan je bil lep in jeleni so se začeli že zgodaj oglašati. Spremljal sem gosta, ki je imel še svojega spremljevalca. Odšli smo po cesti Jelenov žleb—Prevagilo. Kmalu od lovske kočice sem se oglasil in izzval jelene. Odgovorila sta mi dva. Prvi se je oglasil nad cesto med Gatri in Glavico, oddaljen kakih 400 metrov, drugi pa malo dalj v smeri na Loški potok. Odločil sem se za prvega, že ugotovljenega dvanajsteraka, ki je imel pri sebi dve košuti. Po krajšem zalezovanju sem se zopet oglasil. Takoj mi je odgovoril in je tudi kazalo, da se nam bliža. Previdno smo pohiteli

naprej. Med potjo sem se mu še oglasil in takoj mi je odgovoril z mogočnim izzivajočim glasom. Obstali smo na mestu kot vkopani, kajti bil je nad nami le še kakih 100 metrov. Po gošči je tolkel z rogovjem in za trenutek sem ga videl, kako se nam je med drevjem oprezno bližal, potem se pa obrnil poševno od nas in robantil, se skrnil v goščavi ter se končno prikazal na robu zapuščenega kopišča. V naglici sem videl krono s tremi parožki ter močno postavu. Prepričan sem bil, da je moj znani dvanajsterak in sem še enkrat nalahko zaruhal. Jelen se je kakih 80 metrov od nas takoj ustavil. Videli smo le pleče, ostalo so zakrivale nizke jelke pred nami. Gostu sem šepnil, naj strelja. Čez trenutek je v gozdno tišino odjeknil strel. Jelen se je visoko vzel in v dolgih skokih s povešeno glavo preskočil cesto in že ga je vzela gošča. Slišati je bilo samo še lomastenje, za tem zamolkel glas kot da bi nekaj težkega udarilo v dračje, nato pa je v gozdu nastala grobna tišina.

Na nastrelu ni bilo mogoče najti nobene krvi. Zaznamoval sem nastrel in hitro odšel domov po terijerko Njuško, ki mi je že nekajkrat z uspehom izdelala krvni sled. Psica je sled takoj prijela, saj je jelen obležal približno 200 metrov od nastrela.

Ko sem pogledal čez rob, kamor je psica tako vneto tekla, skoraj ne bi bil mogel verjeti svojim očem. Pred menoj je ležala velika temna gmota, v zrak pa je molela desna veja rogovja, podobna losovemu. Ostekleneli pogled komaj ugaslih oči mrtvega kralja naših gozdov, me je nemo obtoževal, kajti zbudila se mi je težka vest ob izredno lepi trofeji. Toda storjeno je bilo.

Spomnil sem se jelena, ki ga je zgrešil lovec L. B. pri Solniškem žlebu, komaj dober kilometer od mesta, kjer je obležal ta. Razburjen sem jel šteti parožke s tako mrzlico, da sem v naglici prišel tudi nadočnjak leve veje k desni ter rogovje tako obogatil za parožek.

Ko se je razburjenje poleglo, sem ugotovil nepravilnega dvaindvajseteraka. Trofeja ima po oceni komisije LZS 124,3 točk. Po svečanem obredu sem ga iztrebil, nato pa smo odšli proti Jelenovemu žlebu, da preskrbim za prevoz. Okrog nas se je med jelke in bukve jel polagoma spuščati mrak. Iz za vrhov je pogledal mesec in blede obsijal gozd, ki je postal še bolj skrivnosten. Po grapah je še naprej hrumel mogočni glas jelenov, kakor da se ni nič zgodilo. Morda v slovo mrtvemu tovarišu in gospodarju. Trofeja je v zbirki Lovskega doma v Kočevju.

Tone Rus

Medved je bil

V juliju 1961, ko sva z Janezom šla v Ojstri vrh, kjer imamo na pol zgrajeno lovsko kočico, da bi priklicala kakšnega rogača, v mraku pa pričakala ščetinarja. Od kočice sva morala čez kilometer daleč po studenčnico za kuhanje večerje in zajtrka. Ko prideva na polovico poti proti studencu, jaz naglo pripravim mavzerico za strel. Ko Janez opazi kam gledam, me opozori — da je ali medved ali prašič. V tistem hipu se medved okrene proti nama. Nisem več čutil puške v roki, že tako je bil preblizu, na 10 metrov, pa še capljal je proti nama. Potem se spretno postavi na zad-

nji nogi in naju gleda. Da ne bi bil pokazal zob, bi bilo vse v redu. Potem si s šapo obriše še oči, češ, da bo prav videl pred sabo dva zajca. Pogledam zdaj vsega bledega Janeza, zdaj medveda. Sicer sam sebe nisem videl in ne čutil, edino slišal sem svoje kosti, kako mi pokajo v medvedovem objemu. Nato sem se še spomnil Ferda Zupančiča iz Sela Šumberka, ko je mislil, da je že mrtev, pa mu je pokojni Mirko dokazal, da je medvedka že odšla in da je še živ. Tistih nekaj sekund sem imel vse napadajoče medvede pred očmi. Nato se Janez okorajži in pravi, pojdiva naprej, saj ne bo nič naredil. Jaz pa, kaj pa medved. Ko sem spregovoril ime medved, je zopet pokazal zobe. Kako sva odšla naprej, še danes ne vem. Samo to vem, ko sva se osvežila s studenčno vodo, da sva bila oba heroja. Da bi se kdo kaj bal, še malo ne. Potem sva z Janezom po dogovoru šla vsak v svojo smer. Seveda ne v tisto smer, kjer je bil medved. Ko čez nekaj časa sedem na lovski stolček, da bi klical srnjaka, zagledam drugega medveda. Kako je bilo, ne bom opisoval, ker je bolje, da nihče ne ve. Samo to lahko rečem, da sem stolček pozabil. Zvečer sva se v koči strokovno zbarikadirala, pa ne zato, da bi se bala medveda, temveč zaradi prepiha, ker nama je bilo vroče, da bi se ne prehladila. Zgodaj zjutraj vsa odšla na zalaz za divjimi prašiči, ali če bi se srečala s srnjakom, mogoče tudi s tetko lisico. Ker Janez vsak kamen obrne zaradi nerodne hoje, sem ga napolnil v drugo smer, kar mi je bilo potem žal. Bolje bi bilo, če bi še tako ropotal pred mano, da bi vsa divjad zbežala in bi mogoče tudi tisti medved, ki sem ga zagledal pod hruško in za kar sem se takoj zaobljubil patronu Hubertu.

Za tem pa, dokler se ni zdanilo, je bil vsak z mahom poraščen kamen, medved. Po dogovoru se ob 7. uri snideva pri koči. Janez me takoj napade, zakaj da nisem streljal prašiča, ki je šel prav v tisto smer, kjer sem bil jaz ter bi ga moral slišati, saj se je vendar tako močno lomilo dračje. Potolažim ga, da naj bo srečen, da sva oba še živa. Pokalo in šumelo je tako in tako po vsem gozdu. Po zajtrku brez jetric, sva se vračala proti domu in ko sva bila že daleč od sledov medvedjih šap, se je med nama razvila živa debata.

Lahko je duhovito govoriti o medvedu, kadar ga ni. Ker če je, bolj on govori.

Avgust Meznarič, LD Dobrnič

Ocena rogovja jelena iz Jelenovega žleba, Gojitveno lovišče Rog na Kočevskem. Uplenitelj Leopold Maček, Ljubljana, 23. IX. 1961.

Povprečna dolžina vej	103,50 × 0,50 =	51,7
Povprečna dolžina nadočnikov	36,50 × 0,25 =	9,1
Povprečna dolžina srednjikov	36,85 × 0,25 =	9,2
Povprečen obseg rož (vencev)	29,70 × 1,00 =	29,7
Skupni obseg vej na določenih mestih	70,60 × 1,00 =	70,6
Skupni obseg vej na določenih mestih		
Število parožkov 8 + 11		= 19,0
Teža rogovja	9 kg × 2,00 =	18,0
Razkrečenost 88 cm	85 %	= 3,0
Krona		= 8,5
Lednika		= 1,5
Lepotne točke, skupaj		= 4,0

Vsega 224,3

Sršeni

Vročje nedeljsko popoldne v oktobru nas je pregnalo iz poljskih predelov v senco, da si nekoliko odpočijemo ter potolažimo neutolažljive želodce in pogasimo žejo. Zasedovanje jerebic smo odložili na večer, oziroma ko se

vročina nekoliko unese. Lovni predel smo zapuščali po skupinah in to v razdaljah kakor smo pač lovili. V prvi skupini so bili seveda »večno žejni in lačni«, v drugi »poklicni streljači«, v zadnji pa »perfektni zabavljaji« (humoristi). Steza v vas je vodila ob vodi Pesnici.

Na poti do debele sence in do okrepčila je prva skupina odkrila v stari vrbi tik pota, veliko družino sršenov. Dajmo jim popra, zadnjim pa pospešek« se je oglasil vodja prve skupine — Viktor. Strel je raznesel sršenje gnezdo ter jih razgrel za napad. V zatopljenem pogovoru se vrbi približuje druga skupina ter neopazno nadaljuje... Kakor strela iz jasnega so sršeni napadli Jakov vrat. V divjem diru proti vodi, otepanju in ječanju, je zgubil puško, ogrnjeno suknjo ter še razno drobnarijo ter si hitel z vodo oblivati »obstreljeno« mesto. Viharen smeh pri »neranjenih«. Kmalu na to pride zadnja skupina, ki ni vedela, kaj se godi in videla samo žrtev, kako čofota po vodi in se nekako umiva. Stanko iz zadnje skupine mu zakliče, da vendar še ni nič jedel in pil, pa že pere hlače. Tedaj je šaljivec dobil dva strela z jasnega, se bliskovito obrnil ter grabil za pleča in jo tako potegnil, da ga je komaj lastna senca dohajala. Binči iz prve skupine je ugotovil neuradni svetovni rekord na 100 metrov. Pri tem nadzvočnem begu je drugi obstreljenec izgubil očala, da ni videl teh divjih zahrbtnih napalcev. Smeh in šale so spremljali žrtvi, ko sta pobirali zgubljene predmete. Sreča, da so bili gledalci še tešči, ker bi jih od smeha prijala morska bolezen in povečala učinek.

Po malici, zaliti z mladim jabolčnikom in šalami, smo lov nadaljevali, pa so bili zopet nekateri »obstreljeni«, da so iskali zatišja.

LD Bresnica

O podlasic

Lovec Jože mi je opisal dogodek, ki se je odigral pred njegovimi očmi, ko je oprezal za divjimi racami ob Težki vodi. Bilo je proti koncu leta, ko je bila zemlja močno zmrznjena, a še kopna. Ker je slutil, da se ustavljajo race na določenem ovinku v bližini starih in na vodo nagnjenih vrb, se je prislonil k eni izmed vrb in motril okolico.

Nedaleč od vrbe je stal grm z usahlim listjem, ki je bil pogost zavetišče ptičjem in drugim tamkajšnjim poljskim prebivalcem. V kratkem je v grmu nekaj zašumelo in kmalu je bila na planem podlasica. Jožeta je že zamikal, da bi ji posvetil, a je to opustil, ker ga je zanimalo, kaj roparica na njivi pravzaprav išče. Pri sebi si je mislil, da bo za strel še vedno dovolj časa.

Podlasica je na goli njivi skakala sproščeno zdaj sem zdaj tja

in venomer vtikala svoj nos v mišje luknje. To početje je lovcu tako ugajalo in ga zabavalo, da je počasi pozabil tako na race kakor na namenjeni strel. Ko je podlasica pregledala že vrsto lukenj je naletela na eno, ob kateri se je zadržala dalj časa. Poskušala je vtakniti svojo malo glavico v luknjo, pa ni šlo. S hitrimi gibi je razbrskala vhod in zopet poskusila velikost odprtine. Po nekajkratnih poskusih je glavica zginila v notranjost in za njo še ostalo telo.

Po nekaj minutah je imel lovec že kaj videti. Kakih deset metrov od luknje, kjer je šla

podlasica v tla, je pridrl na plano zavaljen voluhar in jo ucvril po razoru njive. Ko je voluhar pretekel približno polovico njive, se je pokazala na voluharjevem izhodu glava podlasice. Bliskovit pogled po okolici ji je zadoščal, da je opazila ubežnika. Le nekaj dolgih skokov je zadostovalo, in že sta bila skupaj. V hipu je pokončala rejenega glodavca. Ko je nesla mala podlasica tolsti plen z visoko dvignjeno glavo mimo Jožeta, je pridobila s svojim podvigom v njegovih očeh tak ugled in spoštovanje, da ji je kljub njeni škodljivosti prizanesel.

S. M.

Jelen sredi Ljubljane

Naš spretni fotoreporter je po čudnem naključju ovekovečil ta prizor, ki je gotovo edinstven, odkar se je po Ljubljani vozil Marmont z jelenjo vprego. Ta pojav je pa hkrati dokaz za pravilno gojitev jelenjadi, ki se je razmnožila prav na pragu Ljubljane

in ki čuti, da so ji sodobni lovci zaščitniki in prijatelji, ne pa preganjalci. Drugo jutro sta se jelen in košuta pojavila pred vrati našega živalskega vrta, ki jima je odprl vrata in se sedaj tam kar domače počutita. Morda bi kak lovec vedel, od katere lovske družine sta.

D.

Divji prašiči skozi Prlekijo

Če potuješ od Maribora proti Lenartu in še naprej proti osrčju Slovenskih goric spoznaš, da si med prijaznimi griči, ki so poleg drugih kultur zasajeni z žlahtno vinsko trto. Nekje za Cerkevnikom se začneja Prlekija, ki je po svojih mikavnih šegah, dialektu in tradicionalnih lovih znana širom po Sloveniji. Dobrih lovskih tovarišev, ki se znajo vsakemu lovcu — gostu dostojno približati in ga nagovoriti, ne manjka. Gosstoljubnost prleških lovcjev je izredna. Med najbolj upoštrevane lovce, ki imajo mnogo smisla za zeleno bratovščino, spada mož, ki ga boš srečal na njegovem konjičku-mopedu. Ze nekoliko priletel, majhne postave in precej zalit v častitljivi lovski uniformi poganja svoj moped in sedi pretežno samo na desni plati. Ta lovski tovariš, te bo vedno pristrčno sprejel in nagovoril. Tudi v gasilskih vrstah je priznan. Vsi ga poznamo kot Frančeka Maukurjaka in, »ki hujdič, ki jaz, ki ga nebi«! Pogovor z njim se kaj hitro zasuče okoli lovov, streljanja na glinaste golobe itd. Strokovno zna preceniti dobra prleška vina in tudi brhke Micke, ki jim rad posveča svoje spomine. Podrobno pozna lovišče, ki ga ob skupnih lovih kot vodja lovov križem kražem prehodi. Našemu Maukurjaku kot pravičnemu in skušenemu lovcu je gojenje divjadi važna zadeva kakor tudi pravičen odstrel. Saj so mu lovske trofeje srnjakov najljubše.

Pred nekim letom ob času srnjega prska je lovec Maukurjak v svoj delovni program postavil odstrel lepega srnjaka na svečan način. Določil si je primeren dan v prvih dneh avgusta in užitek hotel podvojiti s prijetnim spremstvom svoje najdražje. Srečna »Micika« se vabilu ni odrekla, ker je bil to zanjo življenjski dogodek. Po izdatni kalorični južini v gostilni pri Vidmu na Jami in po hladilnih požirkih burgundca, sta Micika in Franček zasedla moped in počasi v prahu zginila proti Blaguškim šumam. Od zadnje hiše sta peš nadaljevala pot po gozdu do kraja, kjer naj bi se pojavil srnjak lažnivi srni. Gozdni policaj ju je prvi iztaknil in s svojim vreščanjem prekinil tišino. Med tem je Franček ob košati bukvi prišepnil Miciki: »ki ti boš tu«. Sam se je za nekaj korakov odmaknil, da bi poklical tistega lepega srnjaka, ki je tudi tiste dni svatoval. Za hip je nastala tišina, ki jo je zopet prekinila radovedna šoja. Ves nestrpen je v roki stiskal mavzerico in iskal s pogledi lepo oblikovano obličje brhke Micike. Naenkrat

šelest listja. Grozljive črne sence so se pomikale naravnost proti Frančeku. Z grozo v očeh je nad »demoni« zgubil še občutek samega sebe. Komaj je iztisnil iz sebe: »ki joj Micika« in z zadnjimi močmi splezal med veje. Med tem je krdelo divjih prašičev zginilo in tudi Micike ni bilo nikjer več. Nastala je zopet tišina in Franček ni mogel verjeti v resničnost črnih bitij. Počasi se je spustil na tla in se znašel v novem, še bolj kritičnem položaju. Ugotovil je, da se je z njim nekaj zgodilo in hlače so bile razcefrane!... Nujno v bližnji potok in se otresti negozdnih duhov. Kako se izvleči iz zagate? Micika ga je prestrašena čakala pri Colibriju. Ko je bil zopet za silo v »formi«, je ojunaten, kakor da se ni nič zgodilo, brez lepega srnjaka in uresničenih načrtov,

Lisjak na drevesu

V torek 16. januarja 1962 je pod Veliko goro obiskal sosed našega lovca, lisjak, ki je svoj jedilni list spopolnil z dvema letečimi živalcema. To tudi ni bilo prav našemu lovcu. Menil je, da ogroža lisjak tudi njegovo domačijo, zato je hotel priti vsiljivcu do živega. Ko se je drugi dan vrnil iz službe in mu je žena povedala, da je tudi pri njih lisjak kar opoldan odnesel kokoš izpred hiše, je bil sklep narejen. Še tisti večer je L. skoraj dve uri zaman čakal. Prišel pa je »jelen«, ki ga je tako oblizal, da jo je potegnil

odpeljal zalo Miciko na njen dom. Gostilničarka in njen mož Feliks, ki je starešina lovske družine, sta zaman čakala na srnjaka, oziroma na cvrček.

Drugi dan se je Franček navsezgodaj oglašil pri starešini in mu sporočil skoraj neverjetno novico o divjih prašičih, brez podrobnosti o srečanju. Ogled na samem kraju je dokazal resničnost, okolica pa pokazala podrobnosti dogodka. Starešina je precej hitro vse to opazil, Franček Maukurjak je pripomnil: »Ki hujdič, ki sem jaz ravno tu bija, gda so črjohi tū mujmo bežali.« Starešina Feliks se je nasmehnil in potrdil resnico, da so divji prašiči šli skozi »Prlekijo«. Saj gozd dokazuje hrani.

Anton Slagovič,

Ivanjci pri Gor. Radgoni

domov v gorko posteljo. Ravno, ko se je dodobra ogrel in mu je že tudi spanec zlezal na oči, ga žena in hčerka, ki sta bili še v kuhinji, razburjeno kličeta, naj gre hitro pomagat. Lisjak je namreč prišel za njim k hiši in tam napadel domačo mačko. Razboriti maček pa se ni dal ugnati in sta se z lisjakom zgrabila ter se valjala po tleh ter borila en čas po lisičje, en čas po mačje. Obe ženi, ki sta na vse pretege vreščali, sta le toliko dosegli, da se je maček mogel lisjaku zmuzniti in se rešiti na bližnjo jablo. Toda srditi lisjak ni odnehal, pognal se je za mačkom skoraj

Z lovske razstave LD Velenje 1961 ob prazniku občine

Foto V. Pajk

štiri metre visoko na drevo, kjer je obtičal v večji rogovili. Vendar mačka ni dosegel.

V tem se je pojavil gospodar kar v spodnjicah s puško in ukazal ženskama, da se umakneta, odprl kuhinjsko okno in vprašal, kje je razbojnik. Med tem je pa zagledal lisjaka, ravno ko je ta skočil z drevesa na tla. Gotovo se je zavedel, da gre zares, ko je opazil gospodarja in še lovca povrhu. Toda med begom se je lisjak ustavil in ozrl. Verjetno je hotel še enkrat videti čudno oblečenega lovca. Ta radovednost pa ga je stala življenje. Tudi L. se je oddahnil, ko je videl padlega lisjaka. Pripomnil pa je, da bi bil še bolj zadovoljen, če bi ga bil sklatil z drevesa, kar se je primerilo komaj kateremu lovcu.

To zgodbo sem napisal po pripovedovanju tovariša, ki je to doživel.

Janez Picek, LD Ribnica

Tragičen konec

Zgodilo se je na Konjiški gori, kjer se že dalj časa drže tudi divji prašiči. Mislim, da ni potrebno opisovati, kako lep je lov na to vrsto divjadi in da je poseben lovski užitek, zasledovati v sveže zapadlem snegu. Dne 27. decembra lani je ves dan lepo počasi snežilo in ta nedolžna beljava je nekatere člane LD Slovenske Konjice v ranih jutranjih urah privabila pod vrhove naše gore. Dne 28. decembra 1961 je nekaj članov skoraj hkrati obsledilo največjega ščetinarja, ki ga zalezujemo že skoraj štiri leta. Po kratkem posvetovanju so se lovci razporedili na stojišča, pred tem pa še tudi določili smer pogona. Pogona se je udeležil lovski pripravnik s tremi braki in oče-

tovo puško. Oče, ki je član, se je namreč službeno zamudil.

Začel se je pogon mirno in počasi kakor pač to mora biti pri tej divjadi in vsi so napeto pričakovali. Počil je strel in sledil mu je še krik brakirja, ki je bil smrtno zadet. Lovec, ki je na krik pritekel, je uspel samo, da je z odvzemom puške strelcu preprečil še drugo smrt.

Vprašamo se, kdo je krivec? Kriva je morebiti družina, ki je mogoče premalo opozarjala člane na previdnost. Krivda je lahko na članu, ki je zapustil stojišče in se vključil v pogon brez vednosti ostalih ter se tako v zelo nepreglednem terenu srečal z brakirjem. Krivda je na mladem brakirju, ki je brez vednosti in dovoljenja ostalih nabil očetovo puško. Krivda je lahko na mnogih straneh, a to teže tragične nesreče ne zmanjšuje.

Mnogo se je že pisalo o neizgovodah in govorilo o disciplini, vendar so nezgode na lovih na dnevnom redu. Ta primer je zopet resno opozorilo vsem nediscipliniranim lovcem, ki se na stojiščih tako radi predstavljajo, vsem, ki streljajo tudi v nejasne cilje in ne pomislijo, da niso sami v gozdu. Ta primer naj bo resno opozorilo vsem lovskim družinam, da strogo izvajajo načela lovske discipline in se resno brigajo za lovsko vzgojo svojih članov. Lov je razvedrilo, ne pa gonja za plenom in strelska vaja.

Po drugi plati pa moram ugotoviti, da so pri tej nesreči lovci pokazali pravo tovarištvo s hitro pomočjo, težko prizadeti vdovi z otroki. Plemenito je to, a še plemenitejše je z vzgojo lovcev in neodjenljivo lovske discipline preprečevati take in podobne nesreče. Lovsko tovarištvo se pa

predvsem kaže v tem, da poznamo človeka — lovca kot tovariša, ko nas potrebuje in ne samo takrat, kadar ga potrebujemo.

Mihael Gril,
LD Slovenske Konjice

Leteči psi

LD »Hum« se je po večletnem trudu posrečilo, da so se iz Braziliije uvoženi veliki leteči psi jeli zadovoljivo razmnoževati. Imajo snežno belo perje, pomešano s sivo dlako ter letalno pečko z velikimi svetlorjavimi letalnimi peresi. V revirju »Zaloške hoste« se v mraku spreletujejo in jih spretni lovci večkrat opazujejo. Ta divjad je namreč silno previdna in plaha. Družina bo za poletni čas izdala nekaj dovolilnic za odstrel. Podrobne informacije pri disciplinskem sodišču LD »Hum« v Celju.

M.

Dopolnilo k članku

Naseljevanje in razmnoževanje mlade divjadi v letu 1961, v št. 12—1962: Iz voljere LD Kajuh so lovske družine prejele 283 jajc. Ubita so bila 4 jajca. Izleglo se je 181 kebkov (64,9%), poginilo 41 (22,6%). Po poročilu družin je bilo 51 jajc neoplojenih, 41 pa zamrtih. Oplojenih jajc je torej bilo 80%. V lovišče izpuščenih kebkov 140.

V fazaneriji Brdo pri Kranju je bilo znesenih 751 jajc. Od teh valjenih doma 550, 201 pa oddanih trem lovskim družinam. Od 550 jajc je bilo vzrejenih 129 kebkov. Od teh so tri domače lovske družine dobile 68 kebkov, 61 pa je bilo izpuščenih pri voljeri na Brdu.

OBVESTILA

pasemske organizacije kluba ljubiteljev jazbečarjev in terijerjev — KLJT v Ljubljani

KLJT z zadovoljstvom ugotavlja, da je uredniški odbor glasila »LOVEC« z velikim razumevanjem podprl naše težnje — približati kinologijo lovcem-kinologom na terenu. Odobril nam je razširitev rubrike »LOVSKA KINOLOGIJA« in s tem omogočil klubu neposredno posredovati vsem vzrediteljem in lovcem vodnikom psov jamarjev strokovne nasvete za vzrejo in vzgojo teh pasem. Prepričani smo, da je to sodelovanje z lovsko organizacijo koristno in v duhu stremiljenj lovске organizacije. S pričujočim poročilom se danes prvič oglašamo.

Pasemska organizacija »Klub ljubiteljev jazbečarjev in terijerjev v Ljubljani« je na svojem zadnjem občnem zboru izvolila za svojega predsednika ing. Marjana Cvenkla in za tajnico Leo Müllerjevo. Ostale odbornike pa je izbral po večini tiste, ki že vrsto let po osvojitvi v klubu manj ali bolj uspešno delujejo.

Novo vodstvo je postavilo načelo strogo strokovnega dela. Klub je organiziral v oktobru lanskega leta zbor vseh kinoloških sodnikov za pse jamarje v državnem merilu. S finančno podporo Jugoslovanskega kinološkega saveza v Beogradu in Kinološke zveze Slovenije v Ljubljani se je zbor vršil 7. in 8. oktobra 1961 na Bledu in se ga je udeležilo 24 kinoloških sodnikov za ocenjevanje jamarjev in sodniških pripravnikov iz Slovenije, Hrvaške, Srbije in Bosne. Na zboru je bilo devet kvalitetnih strokovnih referatov, ki so obdelali razne probleme vzreje, ocenjevanja zobovja, standarda, preskušanj v delu v umetnem rovu, na prostem itd. Zbor sodnikov je zbral svoje sklepe in jih predložil Jugoslovanskemu kinološkemu savezu — Strokovnemu svetu v pretres in potrditev. Zbor sodnikov je sprejel naslednje sklepe:

1. Dosedanji »Pravilnik za oceno dela jamarjev« se razveljavi in se na novo izdela poseben pravilnik za vsako pasmo posebej in to za: jazbečarje, lovске terijerje in foksterijerje.

2. Zvezna tekma jamarjev naj bo spomladi 1962 po možnosti od 1. do 3. maja 1962 v Čateških toplicah, ali Sisku, ali Banja Luki ali pa v Slavonskem Brodu. Mesto in kraj tekmovanja naj določi danes ustanovljena Zvezna komi-

sija za jamarje. Priporoča se, da se poleg naših sodnikov na tekmo povabi še dva sodnika iz inozemstva.

3. Plenum priporoča pasemskim klubom v vseh republikah, naj se uporabljajo za vzrejo samo psi in psice, ki so preskušeni na vzrejnih tekmah.

4. Najvišjo pozitivno oceno zunanosti lahko dobi samo pes, ki ima popolno zobovje. Izjemno se dovoljuje vzreja s psicami, ki jim manjka peti zob ali, ki imajo kleščasto zobovje, pa so na vzrejnih preskušnjah dosegle prvo oceno za delo v rovu in na prostem.

5. Za ocenjevanje lovskih terijerjev se daje sledeče tolmačenje:

— višina — optimalna naj bo 37 do 39 cm in to za oceno »odlično«;

— dolžina naj bo le za 2 do 3 cm večja od višine;

— za vzrejo mora pes imeti: kratko, ostro in gosto dlako. Kodrasti — žimavi psi naj se izključujejo od vzreje. Glede postopka pri kratki gladki dlaki, naj se odločijo matični klubi;

— pri končni oceni zunanosti naj se poleg ocene za zunanost pod črto vpiše še ocena dlake. Priporoča se, da so vsi vrhunski foksterijerji tudi preskušeni v lovskih zasnovah.

6. Ustanovi se Zvezna strokovna komisija za pasme jamarjev v FLRJ. Imenovana sta po dva člana iz vsake republike. Komisija se konstituira takole:

predsednik: Krešimir Došen, Zagreb; podpredsednik: Ivan Caf, Maribor; tajnik: Ratimir Orban, Zagreb; člani: Žarko Mijatović, Gradačac, Ljubiša Milić, Beograd, ing. Ljubo Obradović, Sarajevo, Ozren Radošević, Novi Sad, Jurij Verovšek, Ljubljana.

Sedež komisije je v Zagrebu.

7. Zvezna strokovna komisija je zadolžena izdelati načrt »PRAVILNIKA ZA VZREJO JAMARJEV v FLRJ« v roku 30 dni. Republiške zveze vodijo register preskušanih psov, JKS pa register šolanih psov.

8. Sklepi današnjega Plenuma se razmnože tako, da prejme vsak sodnik za jamarje v FLRJ preko svoje Kinološke zveze po en izvod.

9. Vse psarne oziroma vzreditelji naj imajo glede izbire mladičev, ki so potomci staršev to je psice in psa, ki sta bila vzrejno preskušena na njihove zasnove za delo v rovu in na prostem, pravico do naslova »STROKOVNA VZREJNA IZBIRA«. Potom-

ci staršev to je psice in psa, ki sta oba vpisana v jugoslovansko knjigo šolanih psov pa naj bi imeli pravico do naslova »STROKOVNA VZREJNA IZBIRA ŠOLANIH PSOV«. V obeh primerih bi bila ta naslova vpisana v register mladih kakor tudi na potrdilu, ki ga prejme kupec mladiča. Oba naslova je treba obvezno vpisovati tudi v rodovnik, kolikor je mladič ustrezno ocenjen.

O poteku zbora samega je klub izdelal zapisnik z vsemi strokovnimi referati in ga razposlal vsem kinološkim zvezam posameznih republik in vsem Lovskim zvezam v Sloveniji z namenom, da bi kinološki načelniki posameznih lovskih zvez imeli priložnost vso materijo prečitati in jo posredovati kinološkim referentom pri lovskih družinah in s tem lovcem-kinologom. Zapisnik je na voljo vsem interesentom ter si ga lahko prečitajo v času uradnih ur tudi na Kinološki zvezi Slovenije Zupančičeva ulica 9/II. Postopoma pa bomo objavljali vse referate pod to rubriko.

Drug pomemben sklep, ki ga je klub sprejel na občnem zboru je, najti možnost najozje povezave z lovci kinologi na terenu. Zato smo sklenili, da bomo v tej rubriki glasila »LOVEC« najmanj vsake tri mesece objavili obširnejše poročilo o delu kluba in prvi je ta, ki naj člane kluba, vse ljubitelje psov jamarjev (lovskih terijerjev, foksterijerjev in jazbečarjev) in vse lovce, ki love s psi navedenih pasem, obvešča o delu kluba in o vseh važnejših sklepih kluba, predvsem pa omogoči vzrediteljem in vodnikom strokovne nasvete pri vzreji in šolanju. Klub želi najožje sodelovanje z vsemi, ki so jim pasme jamarjev pri srcu. Veselilo nas bo, če nam boste pri delu kakorkoli pomagali, bodisi s prispevki, konstruktivno kritiko in podobnim. Več glav, več ve, je star še vedno veljaven izrek. Zato prosimo in vas vabimo, pišite nam, pošljite nam prispevke (zanimiva doživetja s psi teh pasem), postavljajte vprašanja, ki vas zanimajo. Vse je dobrodošlo, mi pa se bomo potrudili in skušali na vprašanja strokovno odgovarjati in svetovati. Dopise naslavljajte na: Klub ljubiteljev jazbečarjev in terijerjev v Ljubljani, Zupančičeva 9/II., poštni predal 349. Še enkrat vas vljudno vabimo k sodelovanju!

Odbor KLJT

Poročevalec: Jurij Verovšek

POSEBNO OPOZORILO

Po sklepu zbora sodnikov na Bledu in po sklepu Jugoslovanskega kinološkega saveza bo v dneh 1. do 3. maja 1962. uporabnostna tekma jamarjev v zveznem merilu. Tekma bo v Čateških Toplicah. Ob tej priložnosti bomo priredili družabno zabavo s srečolovom. Čisti dohodek te prireditve je namenjen nabavi plemenjakov in strokovni inozemski literaturi. Zahlevajte pismena pojasnila Kluba ljubiteljev jazbečarjev in terijerjev, Župančičeva 9/II, poštni predal 349, ali pa prav tam pri Teodorju Drenigu tel. 22-798.

KINOLOŠKE PRIREDITVE ZA
PSE JAMARJE V APRILU,
MAJU, JUNIJU 1962

Ljubljana:

13. maja 1962. ob 8. uri zjutraj. Pregled psov vseh pasem na ljubljanskem gradu (notranje dvorišče). Sodnik: Jurij Verovšek, Ljubljana. Sodnik stažist: ing. Marjan Cvenkel, Ljubljana. Pripravnik: Ivan Rojc, Zalec.

24. junija 1962. ob 8. uri zjutraj. Vzrejna tekma jamarjev v umetnem rovu v Stožicah pri Ljubljani. Sestanek v gostilni »Pod lipico« v Stožicah. Sodnik: Ivan Caf, Maribor. Sodnik stažist: ing. Marjan Cvenkel, Ljubljana. Pripravnik: Ivan Rojc, Zalec.

Kranj:

17. junija 1962. Čas in kraj bo objavljen naknadno. Pregled psov in tekma v umetnem rovu. Sodnik: Jurij Verovšek, Ljubljana. Pripravniki bodo določeni naknadno.

Celje:

23. junija 1962. ob 8. uri zjutraj. Na športnem prostoru »Kladivarja« v Mestnem parku. Pregled psov vseh pasem. Sodnik: H. Bruno Stare, Ljubljana. Pripravnik: Franc Golavšek, Vransko, Matko Goršek, Sentilj.

20. maja 1962. — Zalec. Vzrejna tekma jamarjev v umetnem rovu. Sodnik: T. Drenig Teodor, Ljubljana. Sodnik stažist: ing. Marjan Cvenkel, Ljubljana. Pripravnik: Albin Korošec, Kozina.

Krško:

1. aprila 1962 — pregled psov.

Koper:

13. maja 1962. Čas in kraj bo sta določena naknadno. Pregled psov vseh pasem. Sodnik: T. Teodor Drenig, Ljubljana. Pripravnik: Ivan Rojc, Zalec.

17. junija 1962. Čas in kraj bo sta določena nadnadno. Sodnik: Bruno H. Stare, Ljubljana. Pripravnik: Albin Korošec, Kozina.

Maribor:

29. aprila 1962. ob 8. uri na Pobrežju. Vzrejna tekma jamarjev v umetnem rovu. Sodnik: Teodor T. Drenig, Ljubljana. Pripravnik: Milan Ivezic, Ptuj, Matko Goršek, Sentilj.

Glede disciplin, ki se preskušajo na vzrejnih tekmah jamarjev opozarjamo lovce-vodnike na članek, Jurija Verovška, ki je bil objavljen v glasilu »LOVEC« 1956/57, stran 260.

Lov s ptičarjem

Mnogo se piše v našem listu o brakadah in o našem lovu, zato sem se tudi jaz namenil napisati nekaj besed o slabih in dobrih straneh lova.

Pri nas na Dolenjskem še pred nekaj leti v večini lovskih družin nismo imeli drugih lovskih psov, kot goniče, ter moramo odkrito priznati, da so se vršile brakade na polju tudi z goniči. Dobro pa vemo, da nam na polju ni potreben gonič, pač pa le pes nakazovalec ali pa šarivec, ki išče in goni na kratko. Večkrat se je zgodilo, da so vodniki spustili pse goniče ter so že po nekaj desetih minutah gonili zajce že na tistem mestu, kjer bi se moral lov končati. Zraven tega pa, da ne govorimo o zajcih, ki so bili obstreljeni, katere so po nekaj sto metrov od nas davili psi in imeli obilno malico ter se vračali po daljšem času k svojemu vodniku siti in zamazani, po čemer smo lahko ugotovili, kaj se je zgodilo.

Po nekaj letih prepričevanja in dokazil je šele večina lovcev prišla na to idejo, da je za lov na polju ter manjše gozdne in s trstjem obrastle površine idealen pes le ptičar ali šarivec, ker le s takimi psi bomo lovili na takih terenih pravično ter ne bo bojazni, da bi bila od strela teže poškodovana divjad zgubljena in bi propadla, ali pa se mučila in kasneje poginila ter bila izpostavljena roparicam.

Sam imam namreč psico nemško kratkodlako ptičarko ter njej, kakor tudi vsem ostalim ptičarjem teh besed v prid:

V letošnji lovski sezoni na prvem lovu na jerebice in fazane, kamor sem prišel s svojo ptičarko, me vpraša mlajši lovec, če je tak pes dober za gonjo zajcev. Razložil sem mu delo psa — ptičarja, da goni zajca samo na vodnikovo povelje, če je zajec težje ranjen, da ga mora ujeti in prinesiti. Nato me je zaprosil, ko bo psica s stoji nakazala divjad, da bi želel to videti. Že po nekaj minutah lova sem mu javil, da psica stoji na divjad. Pri-

hitelo je več lovcev na kraj, kjer je psica nakazala divjad, nekateri zaradi tega, da vidijo kako ptičar nakaže divjad, nekateri pa zopet, da pridejo do strela. Na povelje »naprej« je psica po plazenju dvignila kito jerebic. Čeprav nas je bilo več lovcev, sva streljala samo dva, drugi pa so opazovali bolj delo psice kakor pa jerebice. Takoj za tem je psica v koruzi zopet nakazala divjad. Ker je bila koruza gosta — namenjena za silažo, ostali lovci niso videli stoji psice. Zopet povelje »naprej« in iz koruze se dvigne fazan. Ustrelim, a sem ga le težje ranil. Toda tudi to je bilo hitro opravljeno, kar omogoči samo šolanu ptičar.

Na brakado v gozdu, kjer je veliko zajcev in fazanov, sem vzel s seboj tudi psico — ptičarko. Nekateri starejši lovci so mi ugovarjali, da je škoda jemati ptičarja na brakade v gozd, ker da ga bom pokvaril. Odgovoril sem jim, da ima psica trdno stoji na polju, in jo hočem vaditi za šarjenje v gozdu in manj preglednem lovišču. To so tudi razumeli, kajti šolan in ubogljiv pes se ne bo oziral na druge pse, pač pa samo na vodnikovo povelje. Sam sem se javil za brakirja ter kmalu po začetku lova po strelu opazil zajca, ki je šel zelo počasi. Ugotovil sem, da je ranjen, kar mi je potrdil tudi tovariš, ki je streljal nanj. Takoj nato opaziva dva goniča, ki tečeta po sledu zastreljenega zajca. Svoji psici sem ukazal »aport«, ki je kmalu prehitela goniča in ujela ranjenega zajca. Ker je bil teren zaraščen, nisva vedela, kaj se dogaja in kako se ostala psa — goniča obnašata, ko jima je ptičarka odvzela plen. Hitela sva v smeri, kamor so odšli zajec in psi ter opazila, kako se ptičarka vrača in nosi ujetega zajca, ob njej pa oba psa, ki sta hlatala in vlekla zajca nazaj. Tako mi je psica prinesla zajca, zraven pa še vlekla psa braka in istrijanca. Za to dejanje sem moral biti hvaležen le psici, ki je ob dobri vaji in močni telesni kondiciji to zmogla, ker bi sicer imela korist le psa.

Tudi po strelu na fazana, na katerega je streljal tovariš, sem ugotovil, da je ranjen. Ukazal sem psici »išči« v smer, kjer je padel fazan. Po krajšem šarjenju psica stoji, nakar ji ukazem zopet »naprej«. Fazan je hotel zleteti, a ni mogel več. Zopet ga je psica ujela in mi ga prinesla.

Tako je na enem samem pogonu psica — ptičarka rešila dvoje divjadi muk pogina ali propada. Menim, da si danes ne moremo zamisliti pravičnega in uspešnega lova brez šolanega psa,

pa naj si bo to na brakadi, na poljskem lovu ali pa na čakanju ali zalazu srnjaka.

To sem napisal zato, ker želim vsem lovcem, posebno pri nas na Dolenjskem, da bi se vsi lovi na splošno izvajali s šolanimi psi, kar je edino pravilno in lovsko pravično.

Jože Đureković
LD Sentjernej

Prijavljene in zaščitene psarne

»STUDORSKA« za vse vrste ptičarjev. Lastnik Slavko Perčič, Ljubljana, Celovška c. 107/II.

»ČAVENSKA« za vse vrste ptičarjev. Lastnik Drago Furlan, Ljubljana-Sentvid, Poljane 53.

»BIZELJSKA« za službene pse. Lastnik Franc Kovačič, Maribor, Košaki 6.

»FIDINSKA« za službene pse. Lastnik Viktor Klasinc, Maribor, Koroška cesta 99.

»GLAZUTSKA« za nemške bokserje. Lastnik Alojz Straus, Maribor, Betnavska cesta 40.

»TURNERJEVSKA« za službene pse. Lastnik Marija Šarh, Maribor, Turnerjeva ul. 19.

»VRTNARSKA« za službene pse. Lastnik Maks Kuhar, Maribor, Linhartova 15.

Prijavljene paritve

Lovski psi:

Resasti jazbečarji:

Brina JRJri 194 — Dečko JRJri 186, leglo bo 22. IV. 1962. Vzreditelj Jože Mlakar, Rogaška Slatina, Tekačevo 38.

Kokeršpanjeli:

Cina JRŠK 348 — Bis Dravograbski JRŠK 339, leglo bo 9. III. 1962. Vzreditelj Josip Turk, Videm-Krško, Tovarniška 3.

Nemški kratkodlaki ptičarji:

Astra JRPki 2272 — Kasan Glinški JRPki 1738, leglo bo 26. IV. 1962. Vzreditelj Jože Žumer, Ljubljana-Sentvid, Poljane 12.

Flora JRPki 1982 — Bol JR-Pki 1829, leglo bo 20. IV. 1962. Vzreditelj Ivan Horvat, kmet, Trgovišče 9, p. Velika Nedelja.

Avša JRPki 2396 — Kasan Glinški JRPki 1738, leglo bo 23. IV. 1962. Vzreditelj Zvonko Rožnik, Goričane 28, pošta Medvode.

Sila JRPki 2078 — Dir JRPki 1593, leglo je bilo 30. III. 1962. Vzreditelj Oskar Pahor, Prvačina 97.

Bajka JRPki 2302 — Dir JR-Pki 1593, leglo je bilo 25. III. 1962. Vzreditelj Orlando Trampuž, Kostanjevica na Krki 11.

Loka JRPki 2073 — Dir JRPki 1593, leglo bo 18. IV. 1962. Vzreditelj Jože Sinigoj, Dornberk, Brdo 6.

Brika Glinška JRPki 819 — Čap JRPki 1173, leglo bo 12. IV. 1962. Vzreditelj Maks Turk, Ljubljana, Glinška 3.

Astra JRPki 1618 — Dren Biljenski JRPki 1614, leglo bo 4. IV. 1962. Vzreditelj Ivo Leban, kmet, Črniče 79. Slov. Primorje.

Sava JRPki 2076 — Kasan Glinški JRPki 1738, leglo bo 14. IV. 1962. Vzreditelj Alojz Gregorič, Prvačina 18.

Aca JRPki 2353 — Alf JRPki 2160, leglo je bilo 23. marca 1962. Vzreditelj Štefan Gregur, Lendava, Spodnja ulica 9.

Ajša JRPki 2271 — Kasan Glinški JRPki 1738, leglo je bilo 29. III. 1962. Vzreditelj Slavko Perčič, Ljubljana, Celovška 107/I.

Lovski terijerji:

Asta JRLT 1091 — Jago Pobreški JRLT 758, leglo je bilo 15. III. 1962. Vzreditelj Ernest Orešnik, Žerjav 22, pošta Črna na Koroškem.

Era JRLT 814 — Amor Tržiški JRLT 1321, leglo bo 9. IV. 1962. Vzreditelj France Florijan, Osredek 1, pošta Dobrova.

Braki jazbečarji:

Cica JRBj 1164 — Cigro Rifniški JRBj 726, leglo bo 14. IV. 1962. Vzreditelj Albert Lorber, Mrzla vas 24, pošta Krška.

Cita JRBj 1124 — Ago JRBj 827, leglo je bilo 24. III. 1962. Vzreditelj Anton Jakopin, Grahovo 52 pri Cerknici.

Črna JRBj 840 — Agič Starodvorski JRBj 705, leglo bo 3. IV. 1962. Vzreditelj Matija Klančar, Smartno na Pohorju.

Ada JRBj 581 — Bor JRBj 1044, leglo bo 8. IV. 1962. Vzreditelj Jože Marolt, Podžaga 2, pošta Velike Lašče.

Cila JRBj 736 — Lovko Ratiovski JRBj 770, leglo bo 17. IV. 1962. Vzreditelj Franjo Cajnko, Kamnica 104 pri Mariboru.

Drina JRBj 788 — Eno JRBj 889, leglo bo 17. IV. 1962. Vzreditelj Stanko Lorber, Brežice, Cankarjeva 10.

Bojka JRBj 1087 — Ciko JRBj 1212, leglo bo 12. IV. 1962. Vzreditelj France Esih, kmet, Šentvid pri Grobelnem.

Eka JRBj 1200 — Eno JRBj 889, leglo je bilo 4. III. 1962. Vzreditelj Jože Rotar, Ljubljana, Žaloška 209.

Jela JRBj 892 — Ciko JRBj 1212, leglo bo 7. IV. 1962. Vzreditelj Rudi Blazinšek, Konjsko, pošta Vojnik.

Terna JRBj 843 — Ciko JRBj 1212, leglo je bilo 31. III. 1962.

Vzreditelj Rihard Kraupner, Celje, Tomšičev trg 5.

Cica JRBj 696 — Daki JRBj 781, leglo je bilo 29. III. 1962. Vzreditelj Dominik Vidic, Jesenice, T. Tomšiča št. 61.

Asta JRBj 1194 — Daki JRBj 781, leglo bo 1. IV. 1962. Vzreditelj Janko Urh, Stara Fužina 37.

Bora JRBj 898 — Daki JRBj 781, leglo je bilo 17. III. 1962. Vzreditelj Alojzij Zelič, Zgornje Duplje 8.

Vara JRBj 1132 — Daso JRBj 968, leglo je bilo 28. III. 1962. Vzreditelj Franc Gracun, Luče 16.

Luna von Schacht JRBj 552 — Bojci JRBj 1081, leglo je bilo 29. III. 1962. Vzreditelj ing. Julij Uršič, Maribor, Ribniško selo 23.

Resasti istrski goniči:

Bistra JRGri 1044 — Aron JRGri 820, leglo bo 14. IV. 1962. Vzreditelj Janez Plut, Loka 28, pri Crnomlju.

Kratkodlaki istrski goniči:

Vzorna Travnogorska JRGki 933 — Dendi JRGki 1573, leglo bo 10. IV. 1962. Vzreditelj Jože Glad, Slov. Kuželj.

Cela JRGki 3021 — Agič JRGki 2486, leglo bo 2. IV. 1962. Vzreditelj Andrej Ambrožič, G. Cerovo 28, Gorica.

Divna JRGki 3079 — Ago JRGki 3316, leglo je bilo 28. III. 1962. Vzreditelj Zdravko Jager, Trbovlje, Ostri vrh 16.

Ajda Krimška JRGki 937 — Dendi JRGki 1573, leglo je bilo 22. III. 1962. Vzreditelj lovska družina Sodražica, psarna Travnogorska.

Kinološka zveza Slovenije

Spremembe in dopolnitve kolegendarja kinoloških prireditiv v letu 1962/1963

Prireditelj lovska zveza Celje.

Predvideni pregled lovskih psov vseh pasem dne 20. maja 1962 je preložen na 3. junij 1962.

Prav tako je preložena tekma jamarjev v rovu v lovišču Zalec od 27. maja 1962 na 20. maja 1962.

Prireditelj Kinološka zveza Slovenije v Ljubljani

Zbor kinoloških sodnikov in pripravnikov bo po sklepu I. širše odborove seje z dne 10. februarja 1962 v dneh 25., 26. in 27. maja 1962 na Travnici gori (bivše posestvo pokojnega dr. Ivana Lovrenčiča). Zelezniška postaja Žlebič. Prihod udeležencev dne 25. maja 1962 v popoldanskih urah.

Kinološka zveza Slovenije

PO LOVSKEM SVETU

PRVI MEDVED

Leta 1919. sem imel svoje delo na severni železnici Moskva—Arhangelsk. Na postaji Putjatinu sem si opremil svojo pisarno, od koder sem tudi opravljal svoja dela. Bila je težka doba prvih let revolucije. Pomanjkanje hrane, kuriva, vsega. Vlaki so vozili z velikimi zamudami, če so sploh vozili in tako so mi v delu nastajali vakuumi po nekoliko dni.

V take proste dneve sem s puško hodil po gozdovih, ki se razprostirajo do Urala na vzhod in do tundre na sever. Tu so bili za tedanje čase še mogočni pragozdovi s stoletnim drevjem, različaste smreke, jelke, breze, bori, vmes divja češnja, trepetlika. Ogromnih obsegov drevesa, poraščena z mahom in bršljanom. No, ruski gozdovi severa so dostopni samo po zimi, ko je zemlja vkovana v led in pokrita z globokim snegom. V drugih letnih časih ogrožajo neznanca v teh gozdovih obširne globoke močvare, ki nimajo dna kakor govore ljudje in so pokrite s prelepo svetlozeleno odejo vodnih rastlin. Samo korak v stran od poti in že si do kolena v lepem blatu in nobene moči te ne rešijo, če nimaš slučajno sopopotnika, ki ti proži vrv ali palico in te na silo izvleče iz blata.

Tako sem nekega jasnega zimskega dne priromal v vas Gluharjevo, kjer sem obiskal enega svojih dobaviteljev lesa. Vasilij Andrejevič Železnov, moj dobavitelj, je bil po tedanjih pojmovanjih vaški »kulak«. To je bil trden, premožen kmet, izredno marljiv, železne volje, telesne moči in neugnane podjetnosti. Če v nedeljo ni smel iz verskih razlogov delati, je naravnost bolehal.

Ime vasi Gluharjevo izhaja iz ruske besede gluhar, kar pomeni divjega petelina. In res je bilo v okolici te vasi prav mnogo divjih petelinov in ne le enega sem spomladi odnesel v Moskvo. V okoliških gozdovih je mnogo lisic, volkov, zajcev, kun zlatih in belic, velikih in malih podlasic, gozdnih jerebov; bolj redek je jazbec. Jerebic in prepelic nisem videl. Pač pa so sove zastopane prav dobro.

Seveda ne manjka medveda, ki je stalen gost severnih gozdov. Dobiti vsaj enega medveda pred puško, je bila moja srčna želja.

Ko smo se pri samovaru in ruskih blinih pogovarjali, sem seveda takoj napeljal pogovor na medveda.

Lahko mi bo ustrezno le, da se moram predvsem pogovoriti z Vaskom, medvežatnikom, to je medvedarjem, ki mi bo vse pripravil.

Na robu vasi Gluharjevo stoji majhna lesena kočica — domovanje daleč na okrog znane »medvežatnika« Vaske. Kako se možakar piše najbrž še sam ne ve. Ljudje ga poznajo

samo po imenu Vaska. Medvežatnika imenuje ruski kmet človeka, ki se je vse življenje ukvarjal z lovom, predvsem z lovom na medveda, torej medvedar.

Ničesar nimam, da bi vas pogostil, to so bile prve besede, ko sem stopil v hišo Vaske. Ko sem pa postavil na mizo steklenico vodke, zavojček čaja, sladkor in še nekaj prigrizka, se je zadeva takoj uredila.

Med tem ko je pripravljaj samovar in sva počasi pokušala ter srkala neizogibno rusko vodčko sem zvedel, da ima Vaska že daleč preko 80 let. Natančno pa sam ne ve in tudi nihče v vasi. Ljudje se le spominjajo, da je možakar že od nekdanj v vasi, od kod je prišel in kdaj, nihče ne ve.

Iz njegovega pripovedovanja sem zvedel njegov življenjepis, ki je vreden, da ga omenim.

Rodil se je, seveda ne ve kdaj, v mali tihi zakotni vasi Vologodske gubernije, kot tretji sin revnega kmeta, kjer je bilo v družini enajst otrok. Brž ko je otrok dorastel, je moral takoj iz hiše, ker kmetija nikakor ni zmogla prehraniti takega števila vedno lačnih otrok. Tako je približno pri 14 letih Vaska poromal v tujino. Ker je že izza otroških let od kar se spominja, vedno rad zahajal v gozd, ki je otrokom s svojimi sadovi, zlasti jagodami marsikdaj napolnil želodec, je tudi sedaj jadal krenil naravnost v gozd. Gozd in njegovi prebivalci Vaski niso bili tuji in neprijazni. Že malček je poznal do dobra vse steze in skrivnosti, saj je kot fantič nastavljal zanke zajcem in lisicam. Meso je bilo na mizi zgolj tedaj, kadar je prinesel Vaska iz gozda zajca ali lisico. In tako je iz potrebe rasla v Vaski strast do lova. S časom je postajal Vaska vedno bolj spreten v nastavljanju zank. Na svoji poti je v globini gozda naletel na kočjo gozdnega čuvaja, s katerim je bil že znan. Nekajkrat je fantu slaba predla, ko se je bil z njim srečal. Ko pa je Vaska logarju povedal, da je moral zapustiti domače ognjišče in da je namenjen v svet mu je logar ponudil naj ostane nekaj časa pri njem v koči. Logar je takoj uganil in videl spretnost tega mladeniča pri nastavljanju pasti in sploh veliko ljubezen do narave in gozdov ter bil takoj pripravljen, da si s fantom deli svojo revščino.

Tu se je mlademu Vaski nudila vsa priložnost, da se kar najbliže seznanil z naravo. Vedno v družbi s čuvajem pri nastavljanju pasti se je Vasko kmalu priučil spoznavati sledove divjadi in poznal je vsakega ptiča že po letu, petju in perju.

Nekega jutra sta z logarjem naletela tudi na medveda. Ker se je žival pojavila iznenada, je logar takoj streljal in ranil medveda. Ranjena žival je napadla Vaska in pri tej priliki se je ta

izkazal za zanesljivega tovariša. Vaska je po-
tegnil izza pasu svojo težko sekuro in je medve-
du z vso prisotnostjo duha z enim udarcem
preklal lobanjo tako, da je medved na mestu
padel. To doživetje je dokončno usmerilo nje-
govo bodoče življenje.

Tri leta je mladenič preživel pri čuvaju in
se z vsakim dnem bolj izpopolnjeval v nastav-
ljanju pasti in zalezovanju zverjadi. Vsako leto
je bil plen večji, ker sta bila znanje in spret-
nost v nastavljanju večja. Ko je po treh letih
čuvaj nenadoma umrl, je ostal Vaska sam. Pred
smrtjo mu je čuvaj podaril svojo puško, pasti in
vse druge lovske potrebščine. Pred nastopom
pomladi je Vaska povezal vse svoje kože in se
težko obremenjen napolnil v vas Gluharjevo, kjer
je prej čuvaj vsako spomlad vnovčeval svojo
zimsko pridobitev. Pot je bila dolga in težavna.
Šele drugi dan pred nočjo je Vaska prišel v vas
Gluharjevo. Pri prvi koči je potrkal na vrata in
po starem ruskem običaju, popotnika vedno
sprejeti pod streho, je gospodar povabil Vasko
na kruh in sol. Ko mu je domača hčerka pri-
nesla na mizo skledo vročih šči in grečnevo
(ajdovo) kašo, se je premraženi in trudni Vaska
kmalu ogrel in opomogel. Temu, kakor pravi, je
pa zelo mnogo pripomogla brhka hčerka gospo-
darja, v katero se je kar ves zagledal. Ker je pa
bil tudi Vaska fant od fare, skoraj dva metra
velik in širokopleč ter jasnih plavih oči, se je
tudi dekle kar rado sukalo okrog njega. Drugi
dan je Vaska pri vaškem trgovcu prav dobro
vnovčil svoje kože. Nakupil si je tudi vse po-
trebno kakor smodnik, svinec, petrolej, sladkor,
vžigalice, moko in bi bil lahko takoj odrinil
proti domu. Toda Vaska je ostal.

V 18-letnem Vaski se je nekaj prebudilo in
ker je čutil, da mu je tudi hčerka gospodarja,
kjer je prenočil povsem naklonjena, je ostal
z izgovorom, da ima še neko delo. In to delo je
bilo zelo važno.

Gozd in življenje ga je naučilo odločnosti in
tako je tudi takoj pristopil k delu. Gospodar mu
hčerke ni odklonil. Mogoče tudi zaradi tega ne,
ker je bilo v hiši še mnogo drobiža. Postavil je
le en pogoj. Postaviti si mora kočo, ker pri njem
živeti ne more in tudi zahteva, da gre hčerka v
svoj dom. Ker je vaškim očetom obljubil, da
jim bo pred medvedi čuval vaško goved in drob-
nico, so mu dodelili na robu vasi košček nero-
dovitne zemlje, kjer je čez leto in dan zrasla
mala a lična kočica, v kateri sem sedaj sedel. Po-
letje je Vaska prebil v vasi in nakupil kar je le
mogel materiala za hišo. Pozno v jeseni se je
vrnil v čuvajevo kočico, da se posveti zimskemu
lovu. Bajje je on to zimo tako uspešno lovil, da
je moral proti koncu zime z najetim konjem
pripeljati svoj plen v Gluharjevo.

V nekaj mesecih po vnovčenju kožuhovine
je bila kočica s pomočjo vaških kmetov pod stre-

ho in Vaska je naravnost iz cerkve peljal svojo
mlado ženo v novi dom.

Revež ni dolgo užival svoje zakonske sreče.
Na porodu mu je umrla žena in sin.

Po pogrebu se je Vaska ves prestrašen od
udarca usode takoj umaknil v svoj gozd in dolgo
časa se ni pojavil v vasi.

Prva njegova pot po vrnitvi je bila na poko-
pališče, kjer je bila vsa njegova sreča pokopana.

Ostal je v Gluharjevu in ne glede na to,
da mu je njegova lovska sreča in znanje dobro
koristila in je brezskrbno živel, ni nikdar mlilil
na ponovno ženitev. Poslal je v svojo rojstno vas
po mlajšo grbavo sestro, ki mu je tudi z vso
vnemo do smrti služila kot gospodinja. Komaj
20-letni vdovec se je popolnoma posvetil lovu
in gozdu ter je tudi poleti ostajal po cele me-
sece v gozdu. Pozimi je pa redno izostajal pri na-
stavljanju svojih pasti. Na svojih pohodih se je
od časa do časa srečaval z medvedi in vedno je
bil on tisti, ki je zmagal. Največkrat ni streljal
in je s svojo orjaško silo kar v napadu zadal
medvedu udarec po lobanji in medved je obležal
pri priči.

Po njegovi izjavi je bilo v njegovi koči so-
ljene in pozimi sveže divjačine vedno na pretek.
Pa tudi prodajal je v vasi odvečno medvedje
meso.

Tako se je v borbi z medvedi Vaska postar-
al in ko sem ga spoznal je bil že daleč čez
osemdeset let. Koliko je imel medvedov na ve-
sti, mi ni mogel natančno povedati. Vedel je le
to, da letno najmanj enega, ker je bila to nje-
gova osnovna hrana. Kože je vedno dobro vnov-
čeval in ker so bile kune, veverice in še celo
sobolj njegov glavni zaslužek, je kar lagodno
živel.

Ostal pa je samec in še v starosti ni mogel
preboleti zgube svoje mlade žene Jevdokije in
sina, ki je bil le zasilno krščen na ime Alek-
sandra.

Z leti je njegova strast za lov ugašala in
pred tremi leti je ubil zadnjega medveda in to
na zahtevo vaških kmetov, ker je bil medved
raztrgal več ovc in telet. Pač pa je do zadnjega
redno nastavljal pasti in se s plenom redno
dobro preživljal.

Ko sem Vaski razložil svojo željo sem takoj
uvidel, da bo stvar stekla. Takoj mi je začel po-
jasnjevati, kje je pred tremi leti zadnjič srečal
medvedko z mladiči in, da so ti mladiči že sedaj
godni, odrasli medvedi in da bo na mojo željo
šel takoj drugi dan, da malo prebrska tiste
kraje. Dogovorjeno je bilo, da bo takoj javil Že-
leznovu ko najde brlog.

Pa je minil ves mesec preden sem prejel v
Moskvo brzovjavko:

brlog najden pridite Železnov.

Dal sem takoj na novo pristreliti svojo an-
gleško vinčester puško in drugi dan zvečer sem
že sedel v brzovlaku.

Pri Železnovu sem se zopet do dobra napil čaja in najedel blinov, in med zajtrkom so poslali po Vasko.

Dobro jutro, to ste pa hitro opravili, me je pozdravil precej dobro razpoloženi Vaska.

Jutri zjutraj že lahko opraviva posel, mi pravi.

Kako opraviva? Ali mislite, da greva kar sama?

Seveda sama. Bo najbolj gotovo.

Na moje začudenje mi začne objasnjevati, da zlezeva v brlog in jaz lahko s strelom na ložu uplenim medveda. V decembru žival kar krepko spi in ni nobene nevarnosti, da naju preseneti.

Našel je brlog v starem vetrobranu, kjer še danes leže vse vprek stari velikani smrek.

Ko sem mu razložil, da ta način lova zame ni sprejemljiv, ker je bolj podoben umoru kakor lovu, se je tudi sam strinjal z menoj in pripomnil, da je tudi on samo enkrat v življenju na ta način pokončal medveda in to medveda, o katerem je sigurno vedel, da mori govedo in ovce. Ko sem ga še zaradi sigurnosti vprašal, če je brlog tudi zaseden, me je začudeno pogledal in izjavil, da je bil pred tremi dnevi, ko je našel brlog, sam v gosteh pri medvedu in ga je z lastnimi očmi videl. On, da bi si ne upal trditi, da je našel medveda, če bi ga ne videl.

Pa smo se domenili, da medveda po vseh predpisih z gonjači dvignemo iz brloga. Našel bo še danes 6 ali 8 mužikov, mladih in drznih fantov, ki bodo radi šli v pogon. In res fantje so bili takoj nared.

Vedeli so, da lov vodi Vaska, stari medvežatnik, ki bi se tudi sam spravil na medveda. Zvedeli so pa tudi, da postavim po uspelem lovu na mizo vedro vodke s prigrizkom ter, da vzamem od medveda samo kožo in tace, vse meso pa njim ostane. To je užgalo.

Ker je bil brlog oddaljen preko 20 km od vasi Gluharjevo, in je bil Vaska mnenja, da naj streljam med 11. in 12. uro, ko sonce najbolj sveti, smo bili že ob osmi uri zjutraj v treh trojkah. Mužiki so imeli s seboj vsak svojo dobro nabrušeno sekiro in štirje so imeli še dolge drogove, na koncu navezane baklo, namočeno v petroleju. To za primer, če medveda ne bi mogli zbežati iz brloga, da mu malo podkurijo.

Po dveurni hitri vožnji smo zlezli nekoliko premraženi s sani. Imeli smo pred seboj še dobro uro hoda po gostem starem gozdu. Ker je pa sneg zaradi mraza prav dobro držal, smo se kar urno pomikali proti cilju. Ko smo se približali obsežnemu vetrolomu, je Vaska kategorično zahteval, da vsako govorjenje preneha. Mladi mužiki so ostali na mestu, sama z Vaskom sva krenila naprej, še kakih 400 korakov. Ko sva bila že sredi vetroloma in preplazila nekaj smrek, sva se ustavila. Šepetaje mi je obrazložil svoj načrt. Na desni in levi sem imel več podrtih smrek, pred seboj prosto jaso, kjer je

rastel en sam brinov grm. Za ta grm me je Vaska tudi postavil. Grm je bil ravno toliko visok, da sem imel prost pregled nad vsem vetrolomom.

Medved bo prišel iz brloga, mi dalje razlaga Vaska, ravno pri tistem vprek ležečem deblu smreke, ker ima medved iz brloga tukaj edini izhod. Drugega ni. Ko začnemo poganjati, bodite na preži. Če pa zaslišite med pogonom, da je medved zabrundal, vedite, da je medved na nogah. Ležeči medved ne brunda. Tedaj pazite. Žival se bo pojavila vsak trenutek. Ko bo medved skočil na smreko bo takoj skočil z nje. Sonce ga bo popolnoma oslepilo in potreboval bo trenutek, da se orientira. Ker mu bo sonce svetilo v oči, bo glavo nekoliko povetil. Ta trenutek izrabite in dobro pomerite. Več vam ne morem reči. Stisnil mi je roko, voščil dober pogled in tiho odšel h gonjačem. Pogledam na uro, četrt na dvanajst! Sonce mi greje v hrbet, nebo brez oblaka. Ko tako stojim in čakam na začetek pogona, se mi v glavi vrste razne misli. Saj strahu nisem imel nobenega, v roki pa dobro angleško 9 mm vinčesterko, ki je bila že preskušena pri lovu na lose. In vendar sem čutil, da mi srce malo hitreje bije.

Kar zaslišim glasno moško govorjenje in udarjanje sekir po drevesih. Torej pogon se je začel. Vse bliže prihajajo glasovi in vse močnejše se slišijo udarci sekir.

Odpnem puško in čakam. Tisti trenutek, ko so gonjači zagnali posebno močan krik, sem zaslišal kakor iz zemlje globok brundajoč bas in sekundo nato je bil medved na smreki in moment nato s skokom pod smreko v snegu, kjer se je za hip ustavil in sklonil glavo. Tisti trenutek sem tudi jaz pomeril med oči in sprožil. Medved se je po strelu na mestu sesedel. Gonjači so po strelu takoj utihnili. Takoj na to se je pojavil s sekiro v roki Vaska na mestu, kjer je pred sekundo skočil medved. Ko je videl, da leži medved pod smreko v krvi, mi je pomahal z roko, skočil k medvedu in ga nalahko udaril s sekiro po glavi. Medved se ni premaknil. Pozneje smo ugotovili, da je krogla med očmi prodrla v lobanjo in na tilniku izstopila, kjer je zdrobila vratne vretence. Smrt je nastopila trenutno. Razdalja med medvedom in menoj je bila največ 50 korakov, tako da je bil strel popolnoma siguren. Vaska mi je z nekako spoštljivostjo prožil roko in rekel: Za prvega ste se kar dobro držali. Skočil je pa za medvedom takoj na smreko, da bi v primeru ponesrečenega strela priskočil na pomoč. Med tem so zlezli iz vetroloma tudi ostali gonjači. Veselje je bilo splošno. Ko sem pa še iz svojega nahrbtnika, ki ga je nosil eden od gonjačev, izvlekel steklenico vodke, je bilo veselje na višku. Vaska si je med tem ogledoval medveda in ugotovil, da ima četrto leto za seboj. Bil je še v dobri formi, to se mi pravi, da ni bil preveč mršav, kar je bilo go-

njačem posebno po godu. Med tem so gonjači že pripravili dva droga, privezali desne medvedje noge k enemu drogu in leve k drugemu ter si ga tako naložili na rame. Zanimalo me je, da si prvič v življenju ogledam medvedji brlog. Takoj pripravljen me je Vaska spremil v notranjost brloga.

Med navzkriž nametanimi ogromnimi debli je bilo skoraj po sredini nekaj hodniku podobnega prostora, kjer je bilo na goli zemlji nekako shojeno ali steptano ležišče. Ravno udobno vsa zadeva ni izgledala. Vaska mi je povedal, da se najdejo mnogo boljši in toplejši brlogi. Ta je bil še pač mlad medved in si ni znal pridobiti kaj boljšega.

Pregledala sva še, kje je bil vhod in kje izhod. Ugotovila sva, da je imel Vaska popolnoma prav, ko je zatrjeval, da je to edini izhod iz brloga in, da je medved tudi od te strani prišel v brlog, da prezimi. Ko se izkocabava iz brloga, so bili gonjači z medvedom že zginili. Vaska mi je pojasnil zadevo s tem, da so bili mužiki najbrž zaskrbljeni za konje, da bi se premraženi ne potrgali in zbežali domov. Mraz je res dobro pritiskal.

Ko sva prišla do sani, je bil medved že naložen in tudi mužiki so toplo zaviti v tulupe (kožuhe), samo čakali na naju. Konji so se spustili v skok, da se ogrejejo in vožnja je bila kar prijetna. Zadovoljen s potekom lova je Vaska poleg mene spokojno zadremal. Ko sem tako s strani ogledoval svojega spečega soseda, bi mu nikdar ne prisodil, da ima mož že daleč čez osem križev. Res, da so bili ogromna brada in lasje

že sivi, toda na licu ni imel niti ene gube in prožnost njegovih kretenj je bila še prav mladeniška.

Ponovno sem premišljeval, kako le je mogel Vaska tako do podrobnosti natančno predvideti potek lova, ki mi ga je šepetaje opisal, ko me je postavil na stojišče. Šele naknadno sem se zavedel, da sem pravzaprav samo mehanično izvrševal navodila, ki mi jih je sugeriral Vaska. Kakšna ogromna praksa v borbi z medvedi je bila v tem preprostem in dobrem človeku. Več kakor 60 let je opazoval, zasledoval in pokončeval medvede. Res pravi medvežatnik.

V Gluharjevo smo pridirkali okrog tretje ure popoldan. Medveda so odložili pri Vaski, kajti ta se mi je ponudil, da bo medveda odrł ter tudi poskrbel da bodo šape prišle na svoje mesto.

Skupno z gonjači sva še z Vaskom šla v vaško gostilno kjer sta nas čakala zaslužena vodka in prigrizek.

Naslednji dan mi je Vaska izročil medvedovo kožo in ženi Železnova je stisnil v roke tudi medvedove šape.

Ponujeno nagrado je Vaska odklonil z besedami: Pridite še, drugič vam najdem kapitalnega.

Konji so že čakali, da me odpeljejo na postajo Putjatino, ker me je delo klicalo v Moskvo.

Slovo od dragega mi Vaske je bilo kratko in prisrčno. Imel sem nekako slutnjo, da se nikdar več ne vidimo. Res je bilo tako, zakaj težki so bili tisti časi.

Srečko Lapaine

IZ LOVSKE ORGANIZACIJE

PRAVILA LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

(odobrena z Odločbo drž. sekretariata za notranje zadeve LRS, št. 03/9-S-909/1-62 z dne 17/1-1962)

I. Splošne določbe

1. člen

Lovska zveza Slovenije (v nadaljnjem besedilu LZS oz. Zveza) je osrednja in vrhovna lovška organizacija za Ljudsko republiko Slovenijo.

Sedež Zveze je v Ljubljani. Njeno delovno področje se razteza na vse ozemlje LR Slovenije.

Lovska zveza Slovenije je včlanjena v Glavni lovski zvezi FLR Jugoslavije.

2. člen

Lovska zveza Slovenije ima svoj pečat.

Pečat je okrogel, s premerom 30 mm. V sredini ima glavo gamsa, okrog pa napis »Lovska zveza Slovenije«.

Lovska organizacija ima svoj znak.

Znak je hruškaste oblike, v sredini je na zelenem polju glava zlatoroga, pod njo pa pozlačene črke »SLD« (slovenske lovške družine); rob je bel in pozlačen.

Znak lahko nosi vsak organiziran lovec.

II. Namen in naloge

3. člen

Namen Zveze je, da v okviru 21. čl. Zakona o lovu ureja lovsko gospodarstvo in druga vprašanja, ki so v zvezi z lovom, usmerja in nadzoruje delo včlanjenih lovskih organizacij, skrbi za napredek lovstva v LR Sloveniji in sodeluje z organi ljudske oblasti v lovskih vprašanjih.

4. člen

Svoj namen Zveza dosega s tem, da opravlja zlasti tele naloge:

1. organizacijske naloge:

a) skrbi za sklad delovanje vseh lovskih organizacij v republici in nadzoruje področne lovške zveze,

b) daje področnim lovskim zvezam priporočila za ureditev lovsko čuvajske službe,

c) skrbi za zavarovanje lovcev, podpira lovce, ki so utrpeli škodo pri izvrševanju lova ter njihove vdove in sirote,

č) daje odlikovanja, priznanja in nagrade lovskim organizacijam in lovcem, ki se posebno odli-

kujejo pri gojitvi divjadi, gospodarjenju v lovišču in v lovstvu sploh,

d) rešuje pritožbe zoper odločbe in sklepe področnih lovskih zvez,

e) sodeluje z Glavno lovsko zvezo FLRJ v vseh vprašanih lovstva v Federativni ljudski republiki Jugoslaviji,

f) razrešuje odbore področnih lovskih zvez, ki zanemarjajo svoje dolžnosti in delujejo v nasprotju s koristmi lovstva ter imenuje začasne uprave;

2. gospodarske naloge:

a) usmerja in povezuje lovsko gospodarstvo v LR Sloveniji v enotno lovsko-gospodarsko celoto,

b) sestavlja republiški lovski načrt in skrbi za to, da so lovski načrti področnih lovskih zvez z njim v skladu,

c) določa prispevke lovskih skladov področnih lovskih zvez v republiški lovski sklad,

č) upravlja republiški lovski sklad,

d) predlaga Sekretariatu IS za kmetijstvo in gozdarstvo odlov žive zaščitene divjadi,

e) sodeluje z državnimi organi v vseh vprašanih lovstva in lovne gospodarstva, daje strokovna mnenja, izvršuje naloge, ki jih ji dajejo državni organi, izdaja navodila in sodeluje z državnimi organi pri izdaji tehničnih predpisov o lovstvu,

f) skrbi za ustanovitev in pospešuje delovanje lovsko-gospodarskih združenj in podjetij za nabavo in prodajo lovskih potrebščin, zbiranje in prodajo lovskega plena, nabavo in prodajo žive divjadi za razplod in podobno,

g) gospodari z dodeljenimi posebnimi lovišči,

h) pospešujejo vzrejo, vzgojo in šolanje čisto-pasemskih psov;

3. vzgojne naloge:

a) skrbi za lovsko kulturo in prosveto in za strokovno vzgojo lovcev, utrjuje med njimi lovsko disciplino in socialistično lovsko zavest,

b) izdaja lovsko strokovno glasilo in drugo lovsko literaturo, prireja tečaje, predavanja, zborovanja in psovte, ustanavlja in vzdržuje lovske muzeje, organizira lovske in kinološke razstave ter lovska, kinološka in strelska tekmovanja in druge podobne prireditve.

c) predpiše pravilnik za opravljanje lovskih izpitov in sestavi predlog pravilnika za opravljanje izpitov za lovske čuvaje.

III. Sredstva

5. člen

Premoženje Lovske zveze Slovenije sestavljajo nepremičnine in premičnine. S premoženjem gospodarja upravni odbor Zveze.

Dohodki Zveze so:

Članarina, izredni prispevki, dotacije, podpore, darila, nagrade, dohodki od prireditev in publikacij in drugi dohodki.

Višino letne članarine določi občni zbor.

Višino dohodkov in izdatkov ter podrobnejši razpored predpiše vsakoletni proračun Zveze.

Proračunsko leto traja od 1. IV. do 31. III.

Upravljanje republiškega lovskega sklada uredi poseben pravilnik, ki ga predpiše občni zbor.

IV. Članstvo

6. člen

Članice Lovske zveze Slovenije so obvezno vse področne lovske zveze na ozemlju LR Slovenije. Področna lovsko zveza postane član Lovske zveze Slovenije, ko ji pristojni državni organ potrdi pravila.

Lovci in poklicni lovski čuvaji, ki niso vključeni v nobeni lovski družini se izjemoma lahko vpišejo v lovsko organizacijo neposredno pri Lovski zvezi Slovenije. O vpisu odloča upravni odbor Zveze.

7. člen

Področne lovske zveze imajo pravico, da se po svojih delegatih udeležujejo občnih zborov Zveze, da stavi predloge, vlagajo prošnje in pritožbe in da na zborih z glasovanjem odločajo.

8. člen

Pravila področnih lovskih zvez in v njih vključenih lovskih družin morajo biti v skladu s pravili Lovske zveze Slovenije. Za vsako spremembo oz. dopolnitev pravil morajo področne lovske zveze dobiti predhodno soglasje Lovske zveze Slovenije.

9. člen

Področne lovske zveze morajo najmanj 15 dni prej sporočiti Lovski zvezi Slovenije kraj in čas svojih občnih zborov, v 15 dneh po zboru pa ji poslati prepis zapisnika občnega zbora.

Zveza ima pravico, da se po svojih zastopnikih udeležuje občnih zborov področnih lovskih zvez in lovskih družin. Zastopniki imajo posvetovalni glas.

Področne lovske zveze morajo Lovski zvezi Slovenije v 15 dneh po vsaki odborovi seji poslati zapisnik.

10. člen

Upravni odbor Lovske zveze Slovenije ima pravico zadržati izvršitev sklepov področnih lovskih zvez in lovskih družin, če so ti v nasprotju z zakonitimi predpisi ali s pravili ali če so sicer očitno škodljivi za lovstvo. Upravni odbor Zveze ima pravico zahtevati, da področna lovsko zveza oziroma lovsko družina ponovno pretrese tak sklep. Področna lovsko zveza oziroma lovsko družina ima v tem primeru pravico pritožbe na upravni odbor Lovske zveze Slovenije.

Vse izključitve članov morajo lovske družine takoj javiti svoji nadrejeni področni lovski zvezi, ta pa Lovski zvezi Slovenije z utemeljitvijo izključitve.

11. člen

Če je delo področne lovske zveze v nasprotju z njenimi pravili in zakonitimi predpisi o lovu, če obšutno in očitno zanemarja svoje dolžnosti, če v znatni meri škoduje koristim lovstva, če ne izpolnjuje sklepov Lovske zveze Slovenije ali če ne odvaja pravočasno članarine ter prispevkov v republiški lovski sklad, sme Lovska zveza Slovenije razrešiti njen upravni odbor in imenovati začasno upravo, ki obstoji iz najmanj treh organiziranih lovcev lovske zveze.

V. Organi Zveze

12. člen

Organi Lovske zveze Slovenije so:

- a) občni zbor,
- b) upravni odbor,
- c) izvršni odbor,
- č) nadzorni odbor,
- d) disciplinsko sodišče.

13. člen

Občni zbor je najvišji organ Zveze.

Občni zbor sestavljajo delegati, ki jih izvolijo področne lovske zveze na svojih občnih zborih izmed članov lovskih družin na svojem področju. Občni zbori so redni in izredni.

Redni občni zbor skliče upravni odbor vsako drugo leto. Kraj občnega zbora je poljuben.

Izredni občni zbor skliče upravni odbor, kadar smatra to za potrebno, ali če to zahteva nadzorni odbor ali vsaj pet področnih lovskih zvez.

14. člen

Pismo vabilo na občni zbor s predlogom dnevnega reda in z gradivom, zlasti pa predlog proračuna in obračuna, se mora poslati vsem področnim lovskim zvezam za delegate vsaj 15 dni pred dnevom občnega zbora.

Vsaka področna lovska zveza pošlje na občni zbor najmanj dva delegata z glasovalno pravico; če pa imajo v področni lovski zvezi včlanjene lovske družine več kot 300 lovcev, se število delegatov zviša in sicer za še po enega delegata na vsakih nadaljnjih začetnih 100 članov. Število delegatov se določi po številu tistih članov, za katere je pri Lovski zvezi Slovenije plačana članarina do 30. IV. tek. leta. Občnemu zboru Zveze morajo delegati predložiti pismo pooblastilo upravnega odbora področne lovske zveze. Vsak delegat ima en glas. Pravice delegata ima tudi vsak član upravnega odbora LZS, razen pravice glasovanja o razrešnici.

Občnega zbora se lahko udeleži vsak včlanjen lovec s področja Ljudske republike Slovenije, vendar le s posvetovalno pravico.

15. člen

Občni zbor prične predsednik Zveze, vodi pa ga delovno predsedstvo, če občni zbor ne sklene drugače.

Občni zbor je sklepčen, če je navzoča vsaj polovica delegatov področnih lovskih zvez, ki zastopajo vsaj polovico teh zvez.

Če v določenem času občni zbor ni sklepčen, se eno uro pozneje vrši občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število delegatov, če je zastopana vsaj polovica lovskih zvez. To pa je treba v vabilu sporočiti.

Pooblastila verificira komisija, ki jo izvoli občni zbor.

Občni zbor imenuje zapisnikarja in izvoli dva overovatelja zapisnika.

Zapisnik občnega zbora podpišejo zapisnikar in oba overovatelja.

O dnevnem redu odloča občni zbor.

16. člen

Redni občni zbor odloča o vseh važnejših vprašanjih lovsstva ter določa glavne smernice in načela za delo v lovskih organizacijah.

Na občni zbor spada zlasti:

a) poročilo upravnega odbora Zveze o delu v preteklih poslovnih dobi in poročilo nadzornega odbora,

b) potrditev letnih obračunov za pretekli leti in sklepanje o razrešnici upravnemu odboru in drugim organom Zveze,

c) volitve upravnega in nadzornega odbora ter delegatov za občni zbor GLZ,

č) sprejem delovnega lovsko-gospodarskega načrta in predračuna za bodočo poslovno dobo,

d) sprejem in sprememba pravil,

e) sklepanje o samostojnih predlogih,

f) določitev prispevka področnih lovskih zvez v republiški lovski sklad,

g) volitve disciplinskega sodišča,

h) sprejem pravilnikov (n. pr. disciplinskega pravilnika, pravilnika o upravljanju lovskega sklada, pravilnika o poslovanju odsekov, komisij in podobno).

Samostojne predloge morajo včlanjene področne lovske zveze poslati upravnemu odboru Lovske zveze Slovenije vsaj 8 dni pred občnim zborom, sicer se o njih ne sklepa, razen če jim občni zbor prizna nujnost.

Za člane upravnega in nadzornega odbora ter za delegate za občni zbor Glavne lovske zveze FLRJ je lahko izvoljen vsak, na ozemlju LRS v lovski organizaciji včlanjen lovec.

Člani upravnega odbora, predvideni po 17. členu, člani nadzornega odbora, disciplinskega sodišča ter delegati za občni zbor Glavne lovske zveze FLRJ se volijo na občnem zboru za poslovno dobo praviloma s tajnim glasovanjem.

17. člen

Upravni odbor Zveze šteje 35—39 članov, od tega jih 7—9 izvoli občni zbor LZS, 2 gojitvena lovišča, ostale pa področne lovske zveze, ki jih občni zbor LZS potrdi.

Področne zveze izvolijo člane upravnega odbora LZS na svojih občnih zbora po naslednjem ključu:

do 500 članov 1 člana uprav. odbora LZS,
od 500 do 1000 članov 2 člana uprav. odbora LZS,
od 1000 do 1500 članov 3 člane uprav. odbora LZS,
od 1500 do 2000 članov 4 člane uprav. odbora LZS.

Upravni odbor se konstituira na prvi seji; izmed sebe izvoli predsednika, podpredsednika, tajnika in blagajnika. Predsednik upravnega odbora je obenem predsednik Zveze.

Upravni odbor se sestaja po potrebi. Določa konkretne naloge v zvezi s sklepi in napotili občnega zbora, izvaja postavljena načela v lovskem gospodarstvu, razpravlja o konkretnih problemih širšega pomena in usmerja delo Zveze v skladu z Zakonom in Pravili.

V pristojnost upravnega odbora spada zlasti:

1. potrjuje in vsklaja načrte za naselitev divjadi in njeno osvežitev, odreja druge ukrepe, ki se pokažejo kot nujni za ohranitev divjadi, za njeno kvalitetno zboljšanje, določa ukrepe za preprečevanje škode po divjadi in na divjadi ter podvzema ukrepe, ki so v okviru postavljenih nalog za lovstvo potrebni in koristni,

2. sodeluje s področnimi lovskimi zvezami in jim daje napotila za njihovo delo,

3. sklepa o prodaji in nakupu ter obremenitvi nepremičnin Zveze,

4. sklepa o zadolžitvi Zveze v znesku nad milijon din in o podobnih večjih obveznostih,

5. podeljuje zaslužnim lovcem, lovskim organizacijam in drugim lovstva odlikovanja v smislu Pravilnika o podeljevanju lovskih odlikovanj,

6. razpravlja o načelih lovskega turizma in v zvezi s tem določa ukrepe,

7. odloča o predlogih za ustanovitev gojitvenih lovišč Zveze,

8. potrjuje okvirne načrte za razna tekmovanja in prireditve v republiškem merilu,

9. določa način in obliko lovsko-prosvetnega dela v republiškem merilu,

10. gospodari s premoženjem LZS in v okviru proračuna določa potrebna sredstva za konkretne naloge ter odloča o event. virmiranju,

11. nastavlja uslužbence Zveze in jim odpoveduje delovno razmerje v skladu z določili Pravilnika o delovnih odnosih za uslužbence pri lovskih organizacijah,

12. sklepa o članstvu Zveze v drugih množičnih organizacijah in o mednarodnih stikih,

13. imenuje komisije za posamezne sektorje dela.

Upravni odbor lahko iz svoje pristojnosti prepusti izvedbo posamezne naloge izvršnemu odboru ali posamezni komisiji.

18. člen

Za izvrševanje tekočih nalog izvoli upravni odbor na svoji prvi seji izmed svojih članov izvršni odbor, ki šteje 9 do 11 članov.

Med poslovno dobo sme upravni odbor menjati člane izvršnega odbora.

Predsednik upravnega odbora je hkrati predsednik izvršnega odbora. Podpredsednik, tajnik in blagajnik upravnega odbora so člani izvršnega odbora.

19. člen

Seje upravnega in izvršnega odbora sklicuje in vodi predsednik, v njegovi odsotnosti pa podpredsednik. Sejo upravnega odbora mora sklicati, če to zahteva nadzorni odbor ali vsaj 5 članov upravnega odbora. Če na tako zahtevo seja ni sklicana, jo po preteku 15 dni skliče predsednik nadzornega odbora oziroma eden od članov upravnega odbora, ki zahtevajo sklicanje seje.

20. člen

Upravni in izvršni odbor delata kolektivno in o vseh važnejših vprašanih odločata praviloma na sejah. Posamezni člani upravnega in izvršnega odbora lahko opravljajo posamezne dolžnosti samo, če so zanje pooblašteni ali zadolženi s sklepom, ki ga je upravni ali izvršni odbor sprejel na svoji seji.

21. člen

Predsednik upravnega odbora predstavlja in zastopa Zvezo, ki je pravna oseba.

22. člen

Upravni odbor je odgovoren za svoje delo občnemu zboru, izvršni odbor pa upravnemu odboru.

Sklepi upravnega odbora so obvezni za vse lovske organizacije in vanje včlanjene lovce.

23. člen

Nadzorni odbor ima 5 do 7 članov.

Člani nadzornega odbora izvolijo izmed sebe predsednika, ki sklicuje in vodi seje. Prvo sejo nadzornega odbora skliče najstarejši član najkasneje v 8 dneh. O sejah nadzornega odbora se vodi zapisnik.

24. člen

Nadzorni odbor spremlja vse delo LZS in nadzoruje izpolnjevanje načrtov in sklepov občnega zbora. Njegova dolžnost je, da najmanj dvakrat na leto pregleda gospodarsko in finančno poslovanje Zveze, njeno blagajno, finančne in inventarne knjige ter priloge k blagajniškim vpisom.

Nadzorni odbor ima pravico zahtevati sklicanje seje upravnega odbora ali izvršnega odbora, če ugotovi nepravilnosti pri delu; če predsednik upravnega odbora seje ne skliče vsaj v 15 dneh, sme sejo sklicati predsednik nadzornega odbora.

Za delo nadzornega odbora se smiselno uporabljajo določbe, ki veljajo za delo upravnega odbora.

25. člen

Posamezni organi LZS so za svoje delo kolektivno odgovorni, posamezniki so pa odgovorni organu, ki jim je delo poveril.

VI. Ostale določbe

26. člen

Seje upravnega, izvršnega in nadzornega odbora so sklepne, če je navzoča vsaj polovica članov. Sklepa se z večino glasov navzočih.

Glasovalna pravica se izvršuje samo neposredno in praviloma javno.

O sejah se vodi zapisnik. Zapisnik podpišeta predsedujoči in zapisnikar.

27. člen

Za Zvezo podpisuje predsednik ali njegov namestnik. V pravnih poslih, ki Zvezo materialno ob-

vezujejo, podpisujeta predsednik in en član upravnega odbora kolektivno. Predsednik lahko pooblasti za podpisovanje manj važnih zadev in manjših obveznosti uslužbenca Zveze.

28. člen

Potni stroški članov vseh organov Zveze, delegatov in nameščencev Zveze se plačujejo iz proračuna Lovske zveze Slovenije. Potne stroške delegatov področnih lovskih zvez na občne zbore Lovske zveze Slovenije plačajo področne lovske zveze.

29. člen

Spore med posameznimi področnimi lovsкими zvezami rešuje izvršni odbor Lovske zveze Slovenije. Proti rešitvi je dopustna pritožba v 15 dneh od dneva prejema pismene rešitve na upravni odbor. Pritožba se vložijo pri izvršnem odboru Zveze. Pritožba ima odločilno moč. Upravni odbor odloča dokončno.

Spore med upravnim odborom in področnimi lovsкими zvezami rešuje dokončno občni zbor Zveze, in sicer na zahtevo prizadete področne lovske zveze ali upravnega odbora.

VII. Disciplinski postopek

30. člen

Za izrekanje disciplinskih kazni odbornikom in članom komisij Zveze in za odločanje o pritožbah proti odločbam disciplinskih sodišč področnih lovskih zvez, kadar odločajo na prvi stopnji, je pristojno disciplinsko sodišče pri Lovski zvezi Slovenije.

Disciplinsko sodišče sestavljajo predsednik in dva člana ter njihovi namestniki, ki se izvolijo na občnem zboru za dobo dveh let.

31. člen

Disciplinski prestopki napravi, kdor kot funkcionar Zveze:

1. dela v nasprotju s predpisi o lovu in sklepi organov Zveze,
2. zanemarja ali ne izvršuje poverjenih dolžnosti.

32. člen

Disciplinske kazni so:
pismeni opomin,
pismeni ukor,
odvzem funkcije.

33. člen

Disciplinski postopek predlaga disciplinskemu sodišču upravni odbor ali nadzorni odbor.

34. člen

Disciplinsko sodišče Zveze lahko izreče na predlog lovske družine ali področne lovske zveze tudi izključitev posameznega člana iz vseh lovskih družin na področju LRS za določen čas ali za vedno.

35. člen

Pritožbe zoper odločbe disciplinskega sodišča na prvi stopnji rešuje upravni odbor. Pritožbo lahko vložijo tudi predlagatelj disciplinskega postopka. Pritožba se mora vložiti v 15 dneh po prejemu pismene odločbe.

VIII. Administracija Lovske zveze Slovenije

36. člen

Za upravljanje administrativnih in finančnih poslov ima Zveza potrebno število administrativnih uslužbenecv.

Administrativne uslužbenke nastavlja, jim določa pristojnost in položaj upravni odbor Zveze.

IX. Končne določbe

37. člen

Ta pravila veljajo od dneva, ko jih sprejme občni zbor in potrdi državni sekretariat za notranje zadeve LR Slovenije.

O spremembah pravil odloča občni zbor. Vsak predlog za spremembo pravil je treba predložiti upravnemu odboru Lovske zveze Slovenije najpozneje 8 dni pred občinim zborom.

38. člen

V primeru prenehanja lovske organizacije se njeno premoženje izroči Sekretariatu IS za kmetijstvo in gozdarstvo LRS, da ga uporabi za lovstvo, v primeru razpusta pa njenemu pravnemu nasledniku.

X. Prehodna določba

39. člen

Ker so bili občni zbori področnih zvez v lovskem letu 1961-62 že izvedeni, delegirajo za letošnji občni zbor odbornike upravnega odbora LZS po ključu iz 17. člena upravni odbori področnih zvez.

Profesorja dr. Božidarja Lavriča – ne bo več na lov

Sredi novembra 1961, ko odmeva lovski rog in zvone goniči po gozdovih, so se lovci uvrstili v ogromen sprevod na zadnji poti velikega slovenskega kirurga. Potrži smo stopali člani LD Rakitna za krsto dragega lovskega tovariša in prijatelja Doreta ter mu za zadnji pozdrav položili v prezgodnji grob zelene vejice, ki jih je tolikokrat s ponosom nosil na svojem lovskem klobuku po uspešnih lovih doma in v tujini.

Pokojnik, doma z Blok, je bil že od mladosti prežet od ljubezni do narave in pozneje tudi do divjadi in lova. Po končanih študijah in prvi praksi se je vrnil domov ter se takoj vneto predal lovu, najprej na Blokah, kasneje v Preserju in na Rakitni, dokler mu tega ni onemogočil okupator. Po osvoboditvi je bil med ustanovitelji LD Preserje ter do svoje prerane smrti član te družine, kasneje združene LD Rakitna.

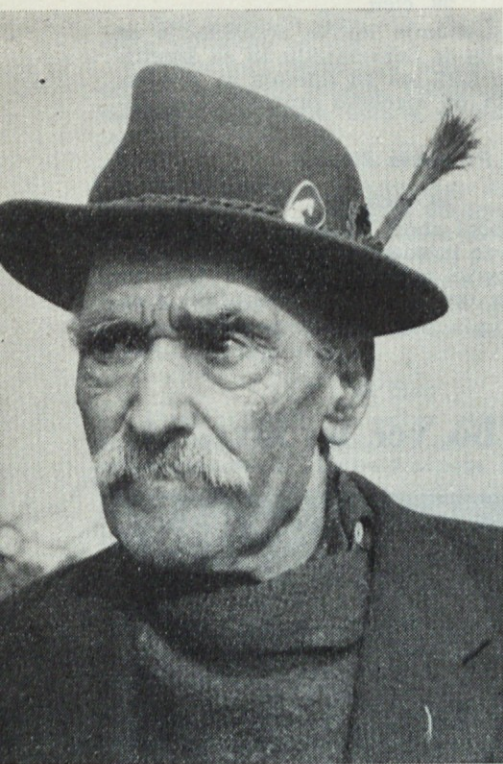
Poklicno delo, v katerem je želel vrhunske uspehe in svetovni sloves, ga je oviralo, da bi se posvetil lovu tako kakor sta mu narekovala srce in ljubezen do narave in divjadi. Saj je vsak svoj skopi prosti čas prvenstveno posvetil lovu, ki mu je bil edino resnično in priljubljeno razvedrilo.

Naš profesor, kakor smo mu rekli, nam je bil najboljši prijatelj in lovski tovariš, ki je iskreno in odkrito izražal svoje misli, se v lovski družbi kar najbolj prijetno in sproščeno počutil tako, da je lahko za kratek čas pozabil na svoje nenehne skrbi, ki mu jih je nalagalo njegovo odgovorno poklicno delo. Vedno smo ga z največjim veseljem pričakovali na lov, ker nam je vsakikrat s svojim prirojenim humorjem in šegavo vedrino doprinesel največji delež k skupnemu prijetnemu razpoloženju.

Bridko pogrešamo našega soustanovitelja družine in člana, predvsem pa iskrenega lovskega tovariša, našega profesorja Doreta, ki je s svojo plemenitostjo, pristrčno domačnostjo in svežino besede osvajal srca vseh. Svetel spomin na velikega kirurga, lovca in tovariša bo trajno živel z nami!

LD Rakitna

Umrl je v 78 letu **Jože Var-
močnik - Borovšek**, častni član
LD Šoštanj-Topolščica, preprost
delavec in prava lovska korenina.
Do zadnjega, dokler ga ni bolezen
priklenila na posteljo, mu noben
lov ni bil prenaporen, noben breg
prestrm, nobena planina previsoka,
strasten petelinar in jerebar.
Znan je bil po svoji gostoljub-
nosti in povsod priljubljen zara-
di zdravega lovskega humorja in
lovskih pesmi, ki jih je skladal
tudi sam in brez njih ni minil
noben zadnji pogon. Polnih 35 let
je bil iskren, požrtvovalen lovski
tovariš in pravičen lovec. Zato
nam bo korenina Borovšek, vzgled
vsem lovcem, ostal v trajnem in
častnem spominu!

LD Šoštanj-Topolščica

UMRLI SO:

Leopold Kankelj, član LD Selca, 61 let.

Jožef Praček, član LD Col, 53 let se je smrtno ponesrečil.

Boštjan Petrič iz Rateč, član LD Kranjska gora, je nenadoma preminul.

Franc Šušter, član LD Hrastnik, 82 in 59 let vzoren lovski tovariš.

Fonzi Vahčič in Jože Jurečič petdesetletnika

Fonzi Vahčič se je pred splošnim nemškookupatorskim izseljevanjem umaknil v Sevnico, kjer je aktivno sodeloval z NOP in v NOV. Po osvoboditvi se je vključil v vse organizacije OLO in tudi v lovsko organizacijo. Ustanovitelj je bil LD Cerklje, ki ji je že 15 let starešina in član odbora LZ Videm-Krško. Posebna njegova zasluga je, da je lovišče zopet bogato z divjadjo, zlasti s fazani, jerebicami in srnjadjo, ki je pred vojno ni bilo. Jubilant je še posebej znan po lovski gostoljubnosti, s katero je vsak lovski gost sprejet.

Jože Jurečič se je takoj po vojni vključil v lovske vrste in je s svojim lovskim obnašanjem vzor. Nekaj let je bil starešina LD Krško, sedaj je že osem let kot blagajnik član odbora LZ Videm-Krško in dolgoletni član Upravnega odbora LZ Slovenije. Za svoje požrtvovalno delo je bil odlikovan z Znakom za zasluge in Redom za lovske zasluge II. stopnje.

V imenu lovskih družin Spodnjega posavja jubilentoma iskreno čestitamo in jima želimo še mnogo uspehov v delovanju na zelenih poljih lovstva!

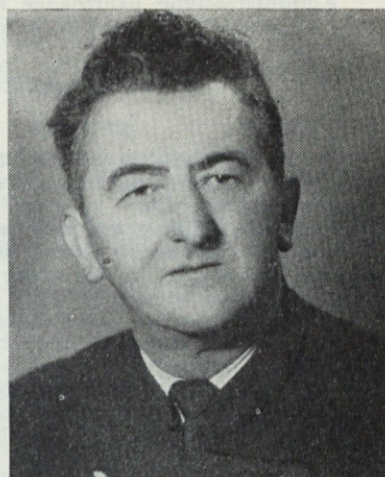
Lovska zveza Videm-Krško

Ivan Černe, član LD Hrastnik je lani obhajal svojo **70-letnico**, letos pa 50-letnico svojega lovskega udejstvovanja. Odlikovan z znakom za lovske zasluge, je še danes skrben gospodar lovske družine. Zvestemu sodelavcu in dobremu lovskega tovarišu iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo zdravja in zadovoljnih lovskega let!

LD Hrastnik

Literatura

Lovačka knjiga, Zagreb Berislavičeva 9/II je izdala dve knjigi priznanega lovskega strokovnjaka ing. Zvonka Cara: »Bonitiranje lovišta za jelena, srnu, divokožu i tetrijeba gluhana« (575 din) in »Uzgojni odstrel srneče divljači (680 din).

Izključitev

S pravomočno razsodbo disciplinskega sodišča LD Hotedrščica je bil izključen iz družine Karel Božič, zaradi grobe kršitve poslovnika.

Lovska zveza Ljubljana